

Možnosti využití osobnostní a sociální výchovy na letním táboře pro děti mladšího školního věku k rozvoji kreativity a posílení vztahů ve skupině

Bakalářská práce

Studijní program: **B7505 – Vychovatelství**

Studijní obor: **7505R004 – Pedagogika volného času**

Autor práce: Barbora Holubová

Vedoucí práce: **PhDr. Simona Kiryková, Ph.D.**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Holubová**
Osobní číslo: **P12000113**
Studijní program: **B7505 Vychovatelství**
Studijní obor: **Pedagogika volného času**
Název tématu: **Možnosti využití osobnostní a sociální výchovy na letním táboře pro děti mladšího školního věku k rozvoji kreativity a posílení vztahů ve skupině**
Zadávací katedra: **Katedra pedagogiky a psychologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

CÍLE:

1. Vytvoření programu letního tábora s využitím OSV pro děti mladšího školního věku se zaměřením na rozvoj kreativity a posílení vztahů ve skupině
2. Realizace programu
3. Hodnocení programu a metodické poznámky

METODY:

1. Pozorování
2. Rozhovor
3. Metody a techniky dramatické výchovy

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

MACHKOVÁ, E. Metodika dramatické výchovy: zásobník dramatických her a improvizací. Praha: Artama, 1992. ISBN: 80-7068-041-5.

HANUŠ, R. a L. CHYTILOVÁ, Zážitkové pedagogické učení: modely zkušenostního učení, motivace, prostředky zážitkové pedagogiky, projektování. Praha: Grada, 2009. ISBN: 978-80-247-2816-2.

PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolních výchov a zařízení volného času. Portál, 1999. ISBN: 80-7178-295-5.

VÁGNEROVÁ, M. Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy. V Praze: Univerzita Karlova: Karolinum, 2001. ISBN: 80-246-0181-8.

VALENTA, J. Didaktika osobnostní a sociální výchovy. Praha: Grada, 2013. ISBN: 978-80-247-4473-5.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Simona Kíryková, Ph.D.**
Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce: **4. května 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2016**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 22. června 2015

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše. Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování:

Mé poděkování patří všem, kteří se podíleli cennými radami a připomínkami na zpracování předložené bakalářské práce. Zejména bych ráda poděkovala PhDr. Ph.D. Simoně Kirykové za obětavost, ochotu, trpělivost, za odborné vedení a pomoc v průběhu zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce představuje návrh programu letního dětského tábora pro děti mladšího školního věku. Tento tábor se zaměřuje na rozvoj dítěte pomocí osobnostní a sociální výchovy. Bakalářská práce se dělí na dvě části - teoretickou a praktickou. Teoretická část se snaží zmapovat oblasti, které se týkají mladšího školního věku, volného času a práce s kolektivem. Důraz je kladen na přiblížení osobnostní a sociální výchovy a jejím využití na letních táborech. Praktická část je zaměřena na vlastní návrh programu letního tábora pro děti mladšího školního věku, jeho realizaci a zhodnocení.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Osobnostní a sociální výchova, mladší školní věk, vývoj, tábor, kreativita, vztahy ve skupině.

ANNOTATION

This bachelor thesis introduces a suggested programme plan for a summer camp for primary school children. The camp itself focuses on developing personality traits and social skills through the methods of personal and social education. The thesis is divided into two parts - theoretical and practical. The theoretical part aims to analyze the methodology and scientific branches associated with elementary school children, the children's free time and the ways of working with a group of such individuals. The main emphasis is on the personality and social education and its utilization by summer camps. The practical part focuses on the actual suggested programme plan for the primary school children, its realisation and evaluation.

KEYWORDS:

personal and social education , primary school, personality development, summer camp, creativity, relationships within a group.

Obsah

Úvod.....	9
Teoretická část	10
1 Oblasti psychického vývoje	10
1.1 Socializace dítěte mladšího školního věku	10
1.2 Identita dítěte mladšího školního věku a její vývoj	11
1.3 Význam vrstevníků pro dítě mladšího školního věku	12
1.4 Shrnutí.....	14
2 Volný čas.....	15
2.1 Vymezení pojmu volný čas a různé pohledy na volný čas	15
2.2 Vliv rodiny na využívání volného času	17
2.3 Nabídka volnočasových a zájmových aktivit pro děti a mládež dnešní doby:	17
2.4 Faktory napomáhající při rozvíjení skupinové spolupráce	18
2.5 Kolektiv	19
2.6 Cíle kolektivních her.....	19
2.7 Prostředí	20
2.8 Obecné principy vedení her	20
2.9 Prázdninová táborová činnost.....	21
3 Osobnostní a sociální výchova.....	22
3.1 Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova	22
3.2 Co je osobnostní a sociální výchova.....	22
3.3 Průběh osobnostní a sociální výchovy.....	23
3.4 Podoba jednotlivých témat osobnostní a sociální výchovy	24
4 Kreativita.....	26
5 Tábory	28

5.1	Typy táborů.....	28
5.2	Táborový program	30
5.3	Práce se skupinou.....	35
6	Praktická část.....	36
6.1	Charakteristika letního tábora v Dolní Světlé.....	36
6.2	Příprava táborového programu	39
6.2.1	Charakteristika skupiny:.....	39
6.3	Cíle a jejich hodnocení	41
6.3.1	Cíle programu	41
6.3.2	Metodika vyhodnocování cílů	42
6.4	Téma táborového programu: „Plujeme severní Amerikou“	42
6.5	Metody a postupy práce	43
6.6	Motivace	44
6.7	Vzkaz v láhvi	44
7	PROGRAM- PLUJEME SEVERNÍ AMERIKOU.....	44
8	Reflexe celého programu	80
9	Závěr.....	85
10	SEZNAM LITERATURY:	87
11	Internetové zdroje.....	88
	Přílohy	

Úvod

Letní dětské tábory jsou už léta nejen v České republice jedním z nejčastějších využívaných způsobů, kam rodiče dávají své děti, aby nějak účelně strávily volný čas o prázdninách, a zároveň měli o děti bezpečně postaráno.

Letním táborům se věnuji již dlouho. Vzhledem k mé každoroční účasti na pobytu už od táborníka, praktikantku až po samostatnou vedoucí, mohu jednotlivé ročníky nejen hodnotit, ale také porovnávat. Nyní vymyslím a podílím se na organizaci letního dětského tábora pro ZŠ a MŠ Klíč v České Lípě. Rok od roku si všímám, jak děti nejsou zvyklé na přírodu, nemají přátele. Sedí jen doma u počítače nebo na tabletu a nejsou zvyklé komunikovat a rozvíjet se. Z tohoto důvodu mi téma, které jim může nabídnout něco víc, tedy letní táborové zážitky, velmi blízké. Rozhodla jsem se v této práci podrobněji zpracovat program letního tábora s využitím osobnostní a sociální výchovy, s důrazem na rozvoj kreativity a posílení vztahů ve skupině pro děti mladšího školního věku.

Je spousta požadavků, které by měl dobrý tábor splňovat a každý si přeje něco jiného. Hlavním záměrem této práce je popsat dny táborového programu tak, aby mohl sloužit jednak lidem chystající se na sestavování svého vlastního programu, či aby byl inspirativním čtením pro ostatní „netáborníky“. Dobře motivovaný táborový program je často hlavním důvodem, proč se děti na tábor těší už několik měsíců předem. Důležité jsou však zejména cíle, které jsou-li dobře zarámované, pak jsou tím, co v podobě zpětné vazby od dětí dává rodičům jasný signál, že určitý tábor vybrali dobře.

Letošní program byl věnován celotáborové hře: „Plujeme severní Amerikou“. Důraz byl kladen na spolupráci, rozvoj vztahů, rozvoj kreativity a upevňování volných vlastností. Ve své práci jsem se snažila popsat návrh programu, jeho průběh a hodnocení. Nejčastěji jsem pracovala s metodou pozorování.

Doufám, že se mi zde podaří zachytit to podstatné a tím je ověření možnosti využití osobnostní a sociální výchovy na letním táboru k rozvoji vztahů v kolektivu i každého jedince.

Teoretická část

1 Oblasti psychického vývoje

Podle Vágnerové (2000, s. 15) lze vymezit tři hlavní oblasti psychického vývoje.

1. *„Biosociální vývoj - jedná se o tělesný vývoj a spojené proměny s ním, zabývá se i faktory, které jej ovlivňují. Může jít například o sociokulturně podmíněné postoje k lidskému tělu a vývojovým proměnám.*
2. *Kognitivní vývoj - jedná se o všechny psychické procesy, které se podílí nějak na lidském poznávání. Člověk je používá při myšlení, rozhodování a učení. Jde především o proměnu způsobu uvažování v průběhu života. Ovlivňují ji různé faktory. Jde například o způsob vzdělávání, ale třeba i o mediální vlivy.*
3. *Psychosociální vývoj - jedná se o prožívání a jeho způsoby proměny, o osobnostní charakteristiky a mezilidské vztahy neboli sociální pozice. Vývoj je velmi ovlivněn vnějšími faktory, hlavně sociokulturními. Jde například o působení rodiny, sociální skupiny a různé vrstevníky, kam jedinec patří.“*
„Toto rozdělení je pouze teoretické. Všechny uvedené složky se vzájemně ovlivňují. Na každého člověka působí mnoho faktorů, a proto je u každého psychický vývoj jiný. Lišíme se od sebe v mnoho způsobech, ale zároveň se podobáme, zejména v rámci sdílení určitého sociálního kontextu.“

(Vágnerová 2000, s. 15)

1.1 Socializace dítěte mladšího školního věku

Podle Vágnerové (2000) jde o období zhruba mezi 6. – 7. a 8. - 9. rokem. Jedinec prochází různými vývojovými změnami. Přicházejí sociální tlaky ze strany školy, které s sebou nesou změnu dosavadní životní situace.

(Vágnerová 2000, s. 148)

Na počátku školního věku se mění způsob uvažování, přechází na úroveň konkrétních logických operací. *„Role školáka není výběrová, dítě ji získává automaticky, bez ohledu na vlastní přání.“*

(Vágnerová 2000, s. 159)

Školák je tedy vystaven nějakému očekávání, vyžaduje se po něm určitý způsob chování a respektování daných norem. Získává podřízenou roli žáka a souřadnou roli spolužáka.

V roli žáka se rozvíjejí schopnosti a dovednosti, jejichž zvládnutí se odrazí v budoucím uplatnění ve společnosti. Tato role nastíní příslušnost k určité sociální vrstvě. Pokud se dítě chová podle nastavených norem společnosti, je chváleno a odměňováno. Pokud tato očekávání nenaplní, je negativně hodnoceno a odmítáno. Je to právě škola, která ovlivňuje další rozvoj dětské osobnosti. (Vágnerová 2000, s. 159).

V roli spolužáka jako vrstevníka se u dítěte projevuje způsob, který bude významný pro strategie chování nejen ve školním období, ale také pro další sociální vztahy. Jde o schopnost být přijímán lidmi na stejné úrovni, jako jsou spolupracovníci nebo partneři v různých vztazích. V dětských skupinách se jedinec učí spolupráci, sebeovládání, zvládnutí rolí určitého typu, aj. (Vágnerová 2000, s. 160)

1.2 Identita dítěte mladšího školního věku a její vývoj

Identitou rozumíme subjektivní obraz vlastní osobnosti. „*Dětská identita vyplývá ze zkušeností se sebou samým*“. (Vágnerová 2000, s. 202) Obsah identity závisí na tom, za koho se dítě považuje a kým se cítí být. Je faktorem, který ovlivňuje veškeré jednání dítěte. Má proto velký význam pro budoucnost.

Dětská identita vyplývá ze zkušeností se sebou samým a mívá na počátku mladšího školního věku nepřesné sebehodnocení, které může být ovlivněno aktuálními zážitky (dítě si například připadá být chytré, protože napsalo dobře úkol). Teprve ke konci středního školního věku se dětské sebehodnocení stává stabilnějším. Akceptuje názory i hodnocení jiných lidí, zejména těch, kteří pro něho znamenají autoritu. Jejich sdělení pro dítě představují realitu. Velice pozitivní je také schopnost srovnávání se s jinými lidmi. Výsledkem je určitá charakteristika, která ukazuje na podobnost nebo rozdílnost.

Dětská identita je určena příslušností k nějaké sociální skupině. Dítě si uvědomuje sounáležitost s rodinou, která je potvrzena společným příjmením a bydlištěm, a proto je pro něho nejvýznamnější **rodinná identita**. Nesrovnalosti v rodině děti nelibě nesou a považují je za ohrožení rodinné jistoty. Další identitou bývá **příslušnost k vrstevnické skupině**. Zde je nejvýznamnější školní třída a jeho škola.

Dítě v tomto věku chápe a uvědomuje si stabilitu vlastní identity. Ví, že přestože se mnohé jeho vlastnosti budou měnit, zůstane stále stejným člověkem. Zároveň si uvědomuje svou odlišnost od ostatních a svou jedinečnost. Dokáže se posuzovat z více hledisek a jedna situace nebude mít pro jeho názor zásadnější význam.

Dětskou identitu velice ovlivňuje rodičovský postoj a hodnocení. Pokud rodiče dětem věří a podporují jejich snahu o výkon, snáze děti dosáhnou dobrých výsledků. Dostatečná sebedůvěra ovlivňuje pozitivně nejenom školní výkon, ale i popularitu v dětské skupině. Pro rozvoj sebehodnocení je třeba stanovit jasná pravidla, která se musí respektovat. Dítě musí vědět, co se od něho očekává.

Bylo by dobré, kdyby dítě usilovalo o vytvoření jakési ideální identity. Hodnotí se pak pomocí srovnání s takovou normou a motivuje se k jejímu dosažení.

(Vágnerová 2000, s. 201)

1.3 Význam vrstevníků pro dítě mladšího školního věku

Udržování kontaktu s vrstevníky bychom mohli označit jako jednu z nejvýznamnějších potřeb ve školním věku. Vrstevníci se postupně stávají důležitějšími, různé kamarádké vztahy pomáhají utvářet předpoklady pro budoucí hlubší přátelství v adolescenci. Aby se mohlo utvářet přijatelné sebehodnocení, je důležitý úspěch mezi dětmi nejenom ve škole. Mnohé potřeby mohou být uspokojovány paralelně vrstevníky i rodiči, v některých případech může vrstevnická skupina korigovat nepříznivé působení rodiny.

Je jisté, že potřeba citové jistoty by měla vycházet z rodiny. Ale určitou podporu v životních situacích mohou poskytovat kamarádi z okolí bydliště nebo spolužáci, sourozenci. Sdělují si různé problémy, které by s dospělými nevyřešili. Ve společnosti ostatních dětí a s jejich citovou podporou se děti odváží ke splnění obtížnějšího úkolu. Avšak tato podpora může působit také negativně. Ve skupině se snáze poruší stanovené normy.

Ve vrstevnické skupině se děti učí jiným způsobům chování než doma nebo ve škole. „*Učení ve skupině vrstevníků zahrnuje zejména různé sociální kompetence*“ (Vágnerová 2000, s. 192) Všichni mají stejné kompetence, učení se tedy zdá být jednodušší. Napodobování jednotlivých činností od vrstevníků se zdá být užitečnější než rady od dospělých. Protože kdyby se kamarád nenaučil lézt na strom, parta by ho nepřijala. Dítě se zde učí komunikovat a zároveň umí naslouchat, uvědomuje si odlišnost názorů a postojů svých komunikačních partnerů, učí se soupeřit, získávat různé role a umí je diferencovat. Chce dosáhnout přijatelné pozice, protože výsledek jeho učení je důležitý pro přijetí do dětské skupiny. Tato pozice přispívá k jeho sebehodnocení jinak než ovlivňování názorů dospělých. Zde získává novou roli, která se stává součástí jeho identity.

Velmi důležité je hodnocení vrstevnické skupiny, které se řídí zcela jinými pravidly než u dospělých a vytváří si vlastní normy chování. Je zde rovnost rolí a větší možnost spoluúčasti. Od všech se očekává stejné chování, což přináší výhodu jednoznačnosti, srozumitelnosti a potvrzení jistoty. Odmítán bude ten, kdo udělá něco jiného, protože se mu nedá rozumět. Proto bude vyloučen, aby se nemuselo uvažovat nad jeho počínáním. Platí zde pravidlo férovosti a spravedlnosti. Za podpory daných pravidel se školák dovede rozdělit a být solidární. Tato pravidla mu poskytují jistotu, že ani on nebude znevýhodněn.

Děti mladšího školního věku jsou soutěživé. Také školní úspěšnost získaná dobrým výkonem školáka se stává prestižní. Přestože se pozitivní hodnocení učitele vztahuje k nezajímavým dovednostem, bývá dětmi akceptováno. V místě bydliště však školní prospěch bývá ignorován, má význam pouze mezi spolužáky.

Vrstevnická skupina dětí mladšího školního věku vzniká v rámci školní třídy nebo v okruhu bydliště. Kamarádké skupiny nebývají uzavřené, přijat bývá každý, kdo splňuje dané podmínky. Preferuje se stejná věková hranice. Klade se důraz na společně sdílené aktivity, a na schopnost vzájemné pomoci.

Školní třída je vrstevnickou skupinou, pro niž je typická věková vyrovnanost. Děti mladšího školního věku jsou schopné vytvořit skupinu, která určitým způsobem jedná jako celek.

Hodnocení svých vrstevníků se děje podle zjevných projevů ve vztahu k očekávání, ale také podle toho, zda jsou projevy příjemné nebo nepříjemné.

Popularitu si získávají děti, které mají smysl pro humor, jsou otevřené, přátelské, dovedou pomoci a nejsou sobecké. Bývají sociálně zdatné, protože zvládly potřebné sociální dovednosti jako je třeba navazování kontaktu. Nepopulární děti mají opačné vlastnosti. Jsou ostatním něčím nepříjemné a nestačí jejich požadavkům – nedokážou komunikovat, nejsou schopné respektovat dané normy a nedovedou spolupracovat. Důvodem k selhání v této oblasti může být odlišný mentální vývoj, citové problémy, nemoc či postižení aj. Problémy se zařazením do vrstevnické skupiny mívají také děti nadprůměrně nadané, které se obvykle zabývají jinými zájmy. Školáci nedovedou diferencovat a chápat jako dospělí, proč se tyto děti nemohou chovat stejně jako ostatní. K méně zdatným vrstevníkům se často chovají tak, jako by si za své nedostatky mohli sami a nevyhledávají je. Domnívají se, že požadovaná změna závisí na jejich vůli.

Dítě se může snažit o prosazení a přijetí do kolektivu agresivitou a zlomyslností. Spolužáci se však nedají k sympatiím přinutit, většinou mu zbývá pouze podřadná role, protože jeho řešení nemá uspokojující efekt. Buď se agresora bojí, nebo se

objevují fyzické potyčky. Takové dítě zůstává osamocené, protože nezná jiný způsob řešení

(Vágnerová 2000, s. 190)

1.4 Shrnutí

Dítě mladšího školního věku má vyhraněný postoj ke škole, vztah k učiteli je emocionální. Utrzuje se potřeba kontaktu s vrstevníky a jejich pozitivní hodnocení. Identifikace s vrstevnickou skupinou je jedním z mezníků v socializaci. V tomto období se rozvíjejí dispozice k rodičovskému chování. Psychologicky zde dochází ke kvalitativně novému sebeuvědomování a hledání vlastní identity. (Vágnerová 2000, s. 207)

2 Volný čas

2.1 Vymezení pojmu volný čas a různé pohledy na volný čas

Za volný čas můžeme považovat čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod nátlakem závazků. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. Člověk se ho zúčastňuje na základě svého svobodného rozhodnutí, která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení. Jako hlavní funkce volného času se uvádějí: odpočinek (regenerace pracovní síly), zábava (regenerace duševních sil), rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury). (Hofbauer 2004, s. 13)

Na problematiku volného času je možné se dívat z různých pohledů:

- *„Z ekonomického hlediska - kolik prostředků společnost investuje do zařízení pro volný čas, zda a jakým způsobem se alespoň část nákladů vrátí.*
- *Ze sociologického a sociálně psychologického hlediska - jak činnosti ve volném čase přispívají k utváření mezilidských vztahů, zda pomáhají kultivovat.*
- *Z politického hlediska - jak a do jaké míry bude stát svými orgány zasahovat do volného času obyvatelstva a jaká bude školská politika.*
- *Zdravotně – hygienický pohled - sleduje jak lze podporovat zdravý tělesný i duševní vývoj člověka.*
- *Pedagogická a psychologická hlediska - v úvahu věkové i individuální zvláštnosti a jejich respektování ve volném čase. Zároveň se musí uvážit zda, do jaké míry a jakým způsobem činnosti ve volném čase přispívají k uspokojování biologických i psychických potřeb člověka.*
- *Filozofické hledisko (duchovní život člověka)“*

(Pávková, J. a kol. 1999, s. 17)

Volný čas je čas, kterého si přejeme mít stále víc, přitom stále méně víme, jak s ním naložit ve svůj prospěch. Pokud mají složitý vztah k volnému času dospělí, jaký vztah k němu mohou mít děti? U volného času dětí a mládeže bychom měli respektovat určité charakteristiky. Podle Opaschowského, jedním z klasiků volného času, se dají jednotlivé charakteristiky popsat takto:

- *„autonomie činnosti – uvědomělý výběr pro rozvoj osobnosti po fyzické i duševní stránce*
- *aktivita subjektu – protiklad pasivity, stereotypu a podpora kreativity*
- *posilování mezilidských vazeb, sdílení zážitků a prožitků se skupinou*
- *spontaneita, uvolněnost, hravost*
- *přítomnost humoru, zábavy, radosti a požitku z činnosti*
- *uvolnění a odreagování“*

(Hermochová, Vaňková 2014, s. 27)

Volný čas tedy, může se zdát, nastává již například při pobytu ve školní družině. Program k odpočinku připravují zkušení pedagogové, ne vždy se však treťí do volby všech. Program bývá nastavený pro všechny členy skupiny stejný. Pokud se dají respektovat požadavky jednotlivců nezúčastnit se jednotlivých částí programu a věnovat se individuálnímu druhu odpočinku, můžeme mluvit o volném čase pro všechny. Většinou však bývá program zvolen tak, aby se zapojili všichni členové kolektivu. Proto se někteří žáci zapojují i přes jakousi nechuť. Dají se však nastavit pravidla tak, aby se dala respektovat. Třeba poznámkou pedagoga, o co mají žáci zájem a program na přání připravit jindy.

Další možností, jak trávit odpoledne po vyučování, jsou zájmové útvary, které si žáci vybrali spolu s rodiči na začátku školního roku. V některých případech jsou děti závislé na doprovodu rodičů na místo určení a jejich následné vyzvednutí.

Víkendový volný čas dětí školu povinných mohou ovlivnit rodiče tím, že program vymýšlejí spolu. Nabízejí se společné rodinné akce se zaměřením na sport, výlety do přírody, společenské akce, společné čtení zajímavé literatury, různé společenské hry nebo sledování zajímavého programu v médiích. Někdy se rodiče uchýlí k návrhu, aby si dítě program vymyslelo a prožilo samo. Pokud to dítě umí, proč ne? Relaxovat nad rozečtenou zajímavou knížkou, nebo stavět stavbu z různých stavebnicových modulů, k tomu dospělé mnohdy nejsou potřeba. Nabízí se však možnost nebezpečí v podobě nápadů z nudy a vyhledávání party, kde je lákavá vidina dobrodružství mimo společenská pravidla.

Delší období pro náplň volného času bývají pro námi vybranou věkovou kategorii prázdniny. Od jednodenních pololetních, přes dvoudenní velikonoční, spojené s víkendy, až po týdenní jarní a dvouměsíční letní prázdniny. Někomu se může zdát jeden den navíc k víkendu bezproblémová situace, pro někoho řešení uvolnění z práce, zajištění hlídání. Vždyť státní zaměstnanci mohou čerpat čtyři až šest týdnů dovolené za celý kalendářní

rok. Při sečtení prázdninových dnů se dostáváme na číslo, které vystačí pokrýt rozdělenou dovolenou otce a matky se zapojením prarodičů a školy nebo dětských zařízení.

(Hermonchová, Vaňková 2014)

2.2 Vliv rodiny na využívání volného času

Na vývoj člověka má značný vliv sociální prostředí. Zvláště cíleným a záměrným působením, v našem případě na dítě mladšího školního věku, můžeme mluvit o výchově. Primární sociální skupinou je rodina, která má odpovědnost za výchovu svých dětí. Jak již jsem naznačila, zabezpečení volného času by mělo být pro rodinu samozřejmostí, ale ne vždy si najde dostatek volného času, mnohdy chybí potřebné materiální zabezpečení a odborné schopnosti. Výchovná, dětská a školní zařízení nabízejí několikeroformy spolupráce s kolektivem profesionálních pedagogů. Kvalitní náplň a výchova dětí ve volném čase má větší preventivní význam než náprava vzniklých chyb a převýchova. V rozvoji volného času dětí hraje významnou úlohu především vstřícné rodinné prostředí (Pávková 1999, s. 35).

2.3 Nabídka volnočasových a zájmových aktivit pro děti a mládež dnešní doby:

- **počítač, počítačové hry, internet a sociální sítě** – pro některé synonymum zla, pro jiné návštěva virtuálního prostředí
- **parta kamarádů** – v minulosti nejrozšířenější varianta trávení volného času. Spolužáci jsou často z různých částí města, někteří i z okolních obcí. Není tedy tolik času a prostoru pro společné chvíle po vyučování. Prožít příjemné chvíle ve skupině vrstevníků vyžaduje jisté dovednosti a jejich rozvoj v přirozeném prostředí a v běžných životních situacích je určitě omezen.
- **sportovní kluby** – stojí zde proti sobě chvályhodná péče o tělo a výchova pro sportovní chování a mnohdy nezdravá soutěživost.
- **zájmová sdružení** – bývají stále častěji závislé na finančních dotacích podle vykazovaných výsledků na výstavách a soutěžích.

Závěrem lze shrnout, že při organizování volného času dětí a mládeže je třeba umožnit jim trávit volný čas podle vlastní volby, zájmu, kreativně, spontánně podle okamžité

nálady – tak, aby se mohl odreagovat z napětí všedních dnů, projevit radost, obavy a pestrou paletu pocitů, které v sobě nosí. (Hermonchová, Vaňková 2014, s. 31)

2.4 Faktory napomáhající při rozvíjení skupinové spolupráce

Spolupráce, nebo také kooperace, se dá definovat jako společná práce dvou nebo více osob či institucí. Mezi faktory, které napomáhají k úspěšné spolupráci, podle některých autorů patří:

- přiměřená velikost skupiny
- podrobná definice problému i cíle
- tvůrčí metody hledání řešení
- účinné metody ověřování řešení
- rozhodování všech členů skupiny
- efektivní metody realizace dohodnutých závěrů
- jasné určení odpovědnosti každého jednotlivce
- demokratický styl řízení vedoucího

Efektivní skupinová práce stojí podle mnoha autorů na následujících předpokladech:

- členové skupiny se navzájem akceptují
- ve skupině vládne otevřenost komunikace o obsahu a vztazích
- všichni se podílejí na hledání cíle a cesty
- jednotlivci si práci kolegiálně rozdělí – každý přispěje tím, co dokáže

Rozlišujeme tři **strategie kooperace**, přičemž pouze jednu považujeme za formu vedoucí k efektivnímu výsledku a spokojenosti:

1. poražený – poražený (obě strany ztrácejí),
2. vítěz – poražený (jedna strana získává na úkor druhé – v rozporu se spoluprací),
3. vítěz – vítěz; tzv. win – win situace (o rozdílných názorech se diskutuje, tento přístup však vede k trvalým výsledkům). (Hermonchová, Vaňková 2014, s. 37)

2.5 Kolektiv

Obecně se za kolektiv považuje skupina lidí, která pracuje na společném díle, je spojená společnými zájmy, cíli apod. Pokud pracujeme s jednou uzavřenou skupinou delší dobu, je to ideální. Ale svůj efekt má i varianta, kdy herní aktivity zařadíme jednorázově, například na letním táboře, škole v přírodě či sportovním soustředění.

Vybrané problémy spolupráce v kolektivu dětí a mládeže:

- snaha prosadit se za každou cenu
- problémové, neřešené vztahy v kolektivu, včetně rodiny

Roli hraje především atraktivita společné aktivity a schopnost práce na společném projektu. Tato schopnost vychází z výchovy v rodině, ve škole, od vrstevníků. Současné děti vyrůstají ve společnosti, v níž neustále dokazují, že jsou lepší, rychlejší a silnější než ostatní. Nestačí tedy zadat společný projekt a očekávat spolupráci, dokud spolu neumějí spolupracovat. Neporadí si a dojde k hádkám, nespokojenosti a nezdarům. Neumějí se dohodnout, pokud k tomu nikdy předtím nedostaly příležitost. Tvorba dohod je dovednost, je třeba se jí učit, rozvíjet a trénovat.

Kvalitně vedené skupinové hry mohou dětem napomoci rozvíjet emoční inteligenci, zdravý psychosociální růst a podporovat jejich zrání. Mohou vést k eliminaci nežádoucích patologických projevů na psychické, sociální a kulturní úrovni.

(Hermonchová, Vaňková 2014, s. 39)

2.6 Cíle kolektivních her

Hry umožňují učení vedoucí k poznávání, objevování a zkoumání. Své místo zde má také kreativita. Hry vyžadují aktivitu při jednání, podporují komunikaci, simulují sociální procesy, rozvíjejí osobnost a je při nich zábava. Cílem je tedy především, emu se říká nácvik interakce. Aktivity a cvičení pak rozvíjejí sociální dovednosti, mezi něž patří:

- Sebepoznání
- Poznání druhých
- Komunikace
- Kooperace
- Řešení konfliktů
- Vyjednávání

Jde tedy o komplex znalostí a dovedností, které jsou potřeba v každodenním životě. V soužití s ostatními lidmi, členy všech skupin, do kterých člověk patří.

Herní aktivity nemají za cíl pouze umět přijmout názory druhých a dodržovat existující pravidla, ale být i kreativní v nových přístupech.

Členové skupiny se učí uvažovat o dopadu svého chování a zvažovat následky či důsledky. Dá se předpokládat, že rozvoj sociálních dovedností spoluutváří osobnost a ovlivňuje jedince v jeho budoucím životě. (Hermonochová, Vaňková 2014, s. 43)

2.7 Prostředí

Při neformálním vzdělávání, kam řadíme právě kolektivní hry, hraje důležitou roli samo prostředí, ve kterém se společné aktivity odehrávají. Pro náš výzkum připadá v úvahu příroda, blízké okolí ubytovacích prostor a prostory pro případ nepříznivého počasí. Velmi důležitá je také pohodlná dostupnost potřebných pomůcek a potřeb (výtvarných, sportovních a dalších).

Prostředí tím, jak se v něm cítíme, nepřímo ovlivňuje i to, jak se k sobě navzájem chováme. Jinak se chováme v divadle, jinak doma, jinak na stadionu. Školní prostředí vyžaduje charakteristické chování a dodržování určitých norem a pravidel. Volný čas a tato forma neformálního vzdělávání dává větší šanci se vyjádřit a angažovat se ve vzájemných vztazích.

(Hermonochová, Vaňková 2014, s. 48)

2.8 Obecné principy vedení her

Jedním z nejdůležitějších principů je umění vést dialog. Nevykřikovat mimo předem domluvená pravidla, neskákat do řeči, umět naslouchat.

V úvodu hry zazní pravidla, která hráči respektují a dodržují. Vyjádřením důvěry je fakt, že co se ve chvíli hry řekne, zůstává na místě hry.

Další zásadou je dobrovolnost. Kdokoli má právo odmítnout účast v průběhu hry bez udání důvodu. Nejen hra, ale i debata po ní je pouze nabídkou.

Při reflexi je zcela vyloučena kritika. Jde o popis uvědomění si osobního prožitku. Doporučuje se zdůraznit, co se komu povedlo.

Čím mladší účastníci her, tím lépe se umí ponořit do hry. Je jim blízká a přináší radost ze života. I při hraní je dobré mít zdravý nadhled, umět odlehčit některým „nepovedeným“ situacím a umět se zasmát sami sobě. Ne se však vysmívat – sobě, ani druhým. Je rozdíl mezi úsměvem a výsměchem (Hermonochová, Vaňková, 2014 s. 50).

2.9 Prázdninová táborová činnost

Touto činností se rozumí organizovaná činnost s dětmi, ale také rodičů s dětmi, organizovaná v době dlouhodobého školního volna. Patří mezi nejrozšířenější formy hlavně o letních, tedy nejdelších, prázdninách. Náplní bývá program složený ze sportovních a pohybových aktivit probíhajících v přírodě. Pobyty na námi sledovaném táboře jsou zaměřené na rozvoj osobnostní a sociální výchovy.

3 Osobnostní a sociální výchova

3.1 Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova

Kurikulární reforma zavedla do našich škol Rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) na všech úrovních škol. Jedním z nich je RVP pro základní vzdělávání. V něm jsou vymezena tzv. „Průřezová témata“. Jsou to okruhy, které mapují aktuální problémy ve světě a napomáhají žákům lepšímu pochopení rychle se měnícího současného světa i života. Jedním ze šesti průřezových témat je Osobnostní a sociální výchova.

Školy mají za úkol tato témata povinně včlenit do svých Školních vzdělávacích programů. Možnosti jsou různé. OSV se včlení do běžných předmětů. Velmi dobrou variantou je nabídnout OSV žákům jako samostatný předmět. Na to je však třeba vhodný proškolený učitel, kterého spousta škol nemá. Proto volí jiné možnosti začlenění OSV, např. do třídnických hodin, adaptačních a harmonizačních pobytů nebo projektových dnů. Jednou z možností mimo školní vzdělávací plán je letní tábor. A když jej pořádá škola pro své žáky, tak je to velmi vhodný způsob práce s dětským kolektivem.

Jak už jsem poznamenala výše, OSV vyžaduje připraveného a otevřeného pedagoga, který musí umět velmi dobře pracovat jak s tématy OSV, které nejsou jednoduché, tak mít i praxi s budováním skupiny.

<http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10908> [cit. 2016-06-20]

3.2 Co je osobnostní a sociální výchova

„Osobnostní a sociální výchova je praktická disciplína zabývající rozvojem klíčových životních dovedností či životních kompetencí pro každý den.“

(Valenta 2006, s. 13)

Tematické okruhy OSV se dále dělí do témat:

- Osobnostní rozvoj
 - Zdokonalení základních kognitivních funkcí
 - Sebepoznání
 - Seberegulace a sebeorganizace
 - Psychohygienu
 - Kreativita (s akcentem na sociální tvořivost)

- Sociální rozvoj
 - Poznávání lidí
 - Mezilidské vztahy
 - Komunikace
 - Kooperace (a kompetice)

- Morální rozvoj
 - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - Hodnoty, postoje, mravní vlastnosti, praktická etika

(Valenta 2006, s. 17)

3.3 Průběh osobnostní a sociální výchovy

Osobnostní a sociální výchova by měla probíhat a být především praktická. Znamená to, že by dovednost neboli jev praktický, musí být vyučován prakticky. Žáci by měli být vedeny k reflektování (rovněž praktická činnost) toho, co právě „prakticky“ zažili. Neefektivní a už vůbec logické by nebylo například žáky učit vyjadřovat druhému pozitivní zpětnou vazbu, pochvalu či kompliment, ale nenechali je to opravdu udělat a vyzkoušet. Ovšem OSV by měla být také zosobněná, což znamená být co nejvíce vztahována k osobnosti konkrétního žáka, ke konkrétním událostem odehrávající se v rámci naší sociální skupiny a k situacím, které naše skupina skutečně zažívá.

(Valenta 2006, s. 46)

Praktická činnost může mít povahu:

- *„Intelektového úkonu (deduktivní myšlení, ...)*
- *Senzomotorického úkonu (hodně vidět a slyšet, ...)*
- *Motorického úkonu (neverbální - řeč těla, ...)*
- *Intrapersonálního úkonu (identifikovat vlastní trému a zvolit dobrou strategii jejího „rozpuštění“)*
- *Sociálního úkonu (optimálně vyřešit konflikt)“*

(Valenta 2006, s. 47)

3.4 Podoba jednotlivých témat osobnostní a sociální výchovy

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

Sebepoznání a sebepojetí – „JÁ“ jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé „JÁ“ v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí

Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

Psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

SOCIÁLNÍ ROZVOJ

Poznávání lidí - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí

Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání;

dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

Kooperace a kompetice - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence

MORÁLNÍ ROZVOJ

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Hodnoty, postoje, praktická etika - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

(Valenta 2006, s. 17)

4 Kreativita

Kreativita je synonymum pro tvořivost (creativity). Je to schopnost, pro niž jsou typické takové duševní procesy, které vedou k nápadům, řešením, koncepcím, uměleckým formám, teoriím či výrobkům, jež jsou jedinečné a neotřelé. Tvořivý (creative) tvůrci jsou vynalézavý, vyvolávající něco nového. Je to aktivita tvůrčího myšlení.

(Psychologický slovník 2000, s 631)

Kreativitu můžeme v souhrnu chápat jako:

1. Schopnost

- a) představit si nebo vymyslet něco nového, *přičemž se nejedná o stvoření něčeho z ničeho*
- b) tvořit nápady, řešení, myšlenky, díla, a to za použití
 - i) kombinace
 - ii) změny
 - iii) replikace existující nápadů

Pozn.: všechny nápady (skvělé i obyčejné) jsou i priori založeny na této schopnosti.

2. Postoj

Jednotlivce, který charakterizuje:

- a) Souhlas, přijetí změny a novinky
- b) Ochota hrát si s nápady a myšlenkami
- c) Flexibilita v pohledu na věc

3. Proces

Charakterizovaný:

- a) Tvrdou prací
- b) Kontinuální myšlenkovou činností na generování řešení
- c) Prostorem pro improvizaci
- d) Řádem

(Žák 2004, s. 29)

5 Tábory

Organizace letních táborů se řídí zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Zákonem č. 254/2001 Sb., (vodní zákon), zákonem č. 274/2001 Sb., (zákon o vodovodech a kanalizacích), zákonem č. 86/2002 Sb., (zákon o ochraně ovzduší), zákonem č. 167/2004 Sb., (živnostenský zákon), zákonem č. 326/2004 Sb., (zákon o rostlinolékařské péči), zákonem č. 561/2004 Sb., (školský zákon), zákonem č. 253/2005 Sb., (zákon o státním odborném dozoru nad bezpečností práce).

(Burda a kol. 2008, s. 103)

Dětské tábory patří mezi nejoblíbenější formy výchovy dětí a mládeže. Tyto akce probíhají většinou v létě a jsou určeny pro všechny věkové kategorie. Táborníci se během pobytu účastní různých sportovních a kreativních činností. Jako pobyt považujeme akci s délkou trvání déle než 4 dny. Neměl by být ovšem delší než 14 dní. Lze je rozdělit do několika skupin. Mohou být určené jen pro stálou skupinu dětí pořádané například skautským oddílem či jiným dětským oddílem, kde se vlastně děti schází po celý rok. Nebo mohou být veřejné, kde děti dobrovolně přihlašují. Lidé, kteří jsou zodpovědní za děti a za průběh celého pobytu se nazývají vedoucí, ovšem odpovědnost za celou skupinu přebírá hlavní vedoucí. Musí být všichni dospělí a měli by mít nějaké pedagogické vzdělání nebo praxi.

Letní tábory byly vždy fenoménem naší republiky. Nikde jinde na světě nemají letní tábory takovou tradici a úroveň tak, jako u nás. Důležité je, aby tábor nebyl jen odkladištěm dětí pro rodiče. Aby nebyl pro rodiče jen pomoc, aby si užili dovolenou, nebo aby si jen odpočinuli. Tábor by měl být pro dítě místem, kde zažijí dobrodružství, poznají nové kamarády, přírodu, zážitky, ale aby i dospělí působili výchovně.

(Burda a kol. 2008, s. 5)

5.1 Typy táborů

Tábory můžeme rozdělit do několika základních typů. M. Říhová uvádí následující:

1. Podle způsobu ubytování a délce pobytu na táborové základně dělíme tábory na:

- **stálé** – ubytování a pobyt na stálé základně, ve stanech, chatkách či zděných budovách

- **putovní** – ubytování o pobytu maximálně 2 dny na jednom místě

(pěší, cyklistický nebo vodácký)

- **příměstské** – pro děti, které na místo konání tábora dochází po snídani a odpoledne nebo večer se vracejí zpět domů

- **hvězdicové** – zpravidla turistický nebo cyklistický tábor, kdy účastníci využívají k přenocování stejnou základnu

2. Podle účastníků můžeme tábory dělit na:

- **běžné** – pro děti „běžné“ populace

- **ozdravné** – pro děti trpící určitou chorobou

- **integrované** – jsou to speciálně zaměřené tábory, kde alespoň 20% účastníků je například zdravotně postižených, z dětských domovů, z rizikových skupin, apod.

3. Dle obsahového zaměření je možno tábory dělit na:

- **všeobecné** – tábor je zaměřen na širokou škálu aktivit, her, soutěží, bez konkrétnější specializace

- **odborné** – program je hlavní měrou orientován například na jeden druh sportu, výuku cizích jazyků, rozvoj technických, přírodovědných, popřípadě uměleckých vloh účastníků (tábory sportovní, jazykové, technický, přírodovědný, umělecký).

(Říhová 2003, s. 118)

5.2 Táborový program

Táborový program je soubor veškerých činností a aktivit, které jsou naplánované na celý pobyt pro děti. Je zpracován hlavním vedoucím tábora nebo i ostatními vedoucí, po dnech a dělen na jednotlivé činnosti, které budou děti plnit. Vedoucí musí počítat i se špatným počasím a má připravenou i jinou verzi.

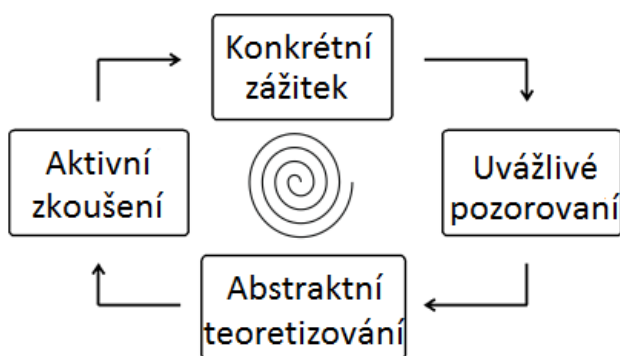
Program tábora ovlivňují různé faktory. Jak jsem popsala již výše, tábory mohou mít různé zaměření, vždy ale mají určitá specifika, které je nutné brát v potaz. Na prvním místě je to cíl a záměr tábora. S tím jsou spojené další podmínky: tedy délka tábora, místo pobytu a počet účastníků, jejich věk a pohlaví. Podle těchto podmínek tvoříme dramaturgii tábora.

Většinou je vytvořen jako celotáborová etapová hra, v níž je hlavním cílem rozvoj účastníků pomocí vlastních zážitků a prožitků. Je tvořena dílčími hrami samostatně motivovanými v rámci motivace celé hry. Probíhá v etapách, které se dají plnit společně jako celý tábor, samostatně za oddíly nebo zcela samostatně každý sám za sebe. Nabízejí se zde sociální, fyzické, kreativní, kulturní, psychologické a další aktivity dle dané skupiny účastníků a cílů tábora.

Při tvorbě programu můžeme využít některý z modelů učení. Důležité je však dobře promyslet jaký model zvolit. Proto je nutné znát všechny faktory, o kterých jsem psala výše.

Vybrané modely učení

Kolbův cyklus učení je to model, který popisoval již Aristoteles a ve 20. století jej znovu uvedl do života John Dewey a Kurt Lewin.

Sám Kolb říká, že učení je spíše spirálový cyklus. Dříve byl tento cyklus tvořen pro klasické outdoorové aktivity a osobně sociální rozvoj. Kolb definoval učení jako vývojový proces, v němž jsou získávány znalosti transferem zkušeností. Proces učení je složen ze čtyř komplexit:

1. Efektivní (emocionální složka)
2. Symbolické (proces myšlení)
3. Behaviorální (činy)
4. Percepční (vjemy)

Z těchto komplexit vychází etapy Kolbova cyklu.

KONKRÉTNÍ ZÁŽITEK - Jde o získání konkrétního zážitku, který jedinec konkrétně prožije. Probíhá zde samotný, nepřenositelný zážitek. Jedná se o učební styl **PROŽÍVÁNÍ**.

REFLEKTUJÍCÍ POZOROVÁNÍ - Zážitek je následně prozkoumáván. Jedinec přemýšlí o významu zážitku a snaží se ho popsat pomocí sebereflexe. Jedná se o učební styl **VNÍMÁNÍ**.

ABSTRAKTNÍ TEORETIZOVÁNÍ - Jedinec abstraktně logicky uvažuje a hledá logické závěry (generalizuje). Ze závěrů vytváří své teorie či doplňuje existující teorie se svými poznatky. Díky těmto teoriím může příště při podobném zážitku změnit své chování. Jedná se o učební styl **MYŠLENÍ**.

AKTIVNÍ ZKOUŠENÍ - Zkoušení činnosti zprostředkovanou zážitkem. Dochází k nově nabyté praktické zkušenosti, která je zprostředkovaná zážitkem. Vede k aktivnímu testování a k následnému zlepšení v nadcházejících situacích. Jelikož má tento cyklus spirálovitý průběh, na základě tohoto aktivního zkoušení se rozbíhá další cyklus. Jedná se o učební styl **KONÁNÍ** a dle mého názoru je vhodný pro starší účastníky.

http://it.pedf.cuni.cz/strstud/edutech/2014-Simecek_html_edu/ [cit. 2016-06-20]

Dobrodružná vlna

Druhým modelem učení, který lze využít na letním táboře, a který zde chci popsat, je Dobrodružná vlna (Činčera 2007, s. 74). Čerpá z Lewinova a Kolbowa cyklu a často se s ní můžeme setkat v různých metodikách např. Projekt Adventure nebo TRIBES.

1. BRIEFING A PRÁCE S METAFOROU

Práce zahrnuje část přípravnou a rámovací - tzv. zarámování (framing). Zarámováním se myslí vytvoření smysluplné metafory k následující aktivitě. Smyslem není jen motivovat, ale také propojit aktivitu s jejich vlastními zkušenostmi a vytvořit tak východisko pro závěrečnou diskusi.

Jsou tři typy zarámování:

1. Fantastické - Použití zápletky a životem. Nesouvisí se životem účastníka. Většinou je legrační a zvyšuje motivaci k aktivitě. Na druhé straně neposkytuje žádné východisko pro závěrečnou diskusi. Fantastické zarámování je vhodné používat tehdy, pokud aktivita není určena pro větší rozbor nebo pokud skupina není ještě dost zralá a potřebuje motivovat. Př. Hra Bludiště může být jako bažina, kterou střeží netvor.
2. Universální - Použití zápletky a prostředí, které koreluje s obecně lidskými zkušenostmi. Př. Hra Bludiště můžou být bažiny, které na člověka někdy čekají - náročné situace, ze kterých vede sice cesta ven, ale člověk si v nich může připadat ztracený.
3. Isomorfní - Použití zápletky a prostředí specifického pro danou skupinu účastníků. Pro studenty to mohou být problémy ve škole. Projít na druhý břeh v bludišti může znamenat pak úspěšné zakončení školy. Isomorfní zarámování je vhodné, chceme-li aktivitu nasměrovat k porozumění určité probírané látce.

Vstupní metaforu lze vytvořit několika způsoby:

Před hrou - ve fázi briefingů. Př. Představte si, že míčky jsou ... Nebo společně s účastníky. Př. Zažili jste situaci, kde ...

Po hře - ve fázi debriefingu. Většinou, když je zvoleno fantastické zarámování, je otevřená možnost k nové definici metafor v rámci závěrečné diskuze (co by míčky mohly symbolizovat?).

2. DEBRIEFING

Těžištěm aktivity je v dobrodružné vlně závěrečná diskuze, která se zde označuje jako debriefing, případně processing. Při přípravě je nutné vzít v úvahu čtyři oblasti:

1. Sekvence debriefingu
2. Metody debriefingu
3. Vhodné a nevhodné otázky
4. Obecné zásady

1. Sekvence debriefingu

Rozehřátí - přípravná fáze, naladění

Reflexe - první fáze, připomenutí obsahu zkušenosti, která bude rozebírána. Př. Co jsme dnes všechno dělali? Jak probíhala aktivita?

Zobecnění - druhá fáze, hledáno zobecnění problému a jeho vazba k realitě. Možnost ptát se na pocity, kritické body aktivity, vztah k dohodě o vzájemném respektování. Př. Jak jste spokojeni s výsledkem?

Transfer - V této části vedeme účastníky k vyjádření toho, jak budou se získanou zkušeností pracovat. Jak by se mělo změnit chování skupiny či jednotlivců při řešení problémů podobného druhu?

2. Metody debriefingu

Základem pro úspěšný debriefing je kromě správného rozfázování také použití aktivních metod v jeho samotné realizaci. Neměl by být pouhým mluvením, ale i akcí. Metody je možné uplatnit v různých fázích diskuze.

1. Kruhové metody
2. Hodnotící metody
3. Práce ve skupinách

4. Dramatické metody
5. Symboly a metafory
6. Písemné metody

3. Vhodné a nevhodné otázky

NEVHODNÉ

- Uzavřené
- Faktické
- Složité, nejasné, složené z více částí
- Manipulativní
- Direktivní

VHODNÉ začínají slovy např.:

- Proč, Jak byste vysvětlili, Proč souhlasíte, ...
- Co si o tom myslíte?
- Srovnej, Jak se liší, Jaký je rozdíl, V čem je podobné, K čemu byste přirovnali, ...
- Jaké jsou příčiny - Důsledky?
- Jak bys reagoval ...
- Co kdyby ...

Obecné zásady

Promyslete předem metody i cíle konkrétního debriefingu.

Promyslet jak moc budete aktivní.

Vlastní názor jen nabízet a zařazovat s citem pro situaci.

Méně může být více.

Používat metafory.

Nekritizovat účastníky za jejich názor, příště by nic neřekli.

5.3 Práce se skupinou

Na táboře je velmi důležitá práce se skupinami nebo skupinou. Každá skupina prochází určitými fázemi, které ovlivňují jak chování a jednání jednotlivců, tak i skupiny. Proto je velmi nutné s nimi počítat při tvorbě programu letního tábora.

Zvolila jsem Fáze vývoje skupiny dle BruceTucmana, který říká, že každá skupina se vyvíjí stejně bez ohledu na délku trvání programu nebo činnosti a musí projít stejnými fázemi vývoje. Dále je důležité si uvědomit, že žádnou z těchto fází nelze přeskočit nebo opomenout.

První fází je STARTING neboli vznik skupiny. Volíme zde aktivity na seznámení a tmelení účastníků. Nastavujeme společná pravidla práce.

Druhou fází je FORMING, kdy se skupina formuje. Je zde velké zaměření na cíl a určité závislost na plnění daných úkolů.

Třetí fází je STORMING, který je takovou krizí skupiny. Musíme zde velmi obezřetně volit aktivity, které skupině pomohou tuto fázi překonat.

Další fází je NORMING, kdy se skupina ještě více semkne, stabilizuje. Je možné zařazovat náročnější aktivity.

PERFORMING přináší ukotvenou skupinu, která zvládá řešit problémy. Každý má ve skupině svou určitou roli.

Předposlední fází je ADJOURNING, kdy se skupina pomalu rozkládá a skupina se již chystá na ukončení společné práce.

Poslední fází je CLOSING, je to fáze ukončení práce. Zařazujeme zejména rekapitulující a hodnotící aktivity a nezbytnou reflexi.

6 Praktická část

6.1 Charakteristika letního tábora v Dolní Světlé

Letní dětský tábor (dále jen LDT) pořádám se svojí maminkou devátým rokem. Každý rok se zaměřujeme na jiné téma a snažíme se nabídnout účastníkům jiné činnosti.

Náš LDT probíhá v malém penzionu jménem Celnice¹ v Dolní Světlé, kde jsou děti na pokojích po dvou až šesti. Tábora se účastní maximálně 33 dětí ve věku 5 – 11let. Máme k dispozici klubovnu, pro případ špatného počasí. K penzionu patří také středně velká zahrada, kterou využíváme v dopoledních a večerních hodinách, a také bazén, když jsou velká tepla.

Pitný režim je zajištěn po celý den. Stravování probíhá 5x denně (snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře). Sladkosti ukládáme do společné truhly v jednotlivých oddílech. Rozdělovány jsou spravedlivě, aby se zabránilo nevolnostem.

Organizačně jsou děti na začátku pobytu rozděleny do tří oddílů podle věku.

Každý den po večeři si děti z nejstaršího oddílu vylosují kamínky, mezi kterými jsou tři s odlišnou barvou - stávají se z nich vedoucí skupiny na další den. Každý z nich si vybírá z nejmladšího oddílu jednoho člena. Vybraní si vybírají z druhého oddílu, tito vybraní ze třetího oddílu. Takto postupujeme až do vytvoření nových heterogenních skupinek na další den. Děti se sociálně rozvíjí, učí se spolupracovat, poznávat více lidí i sám sebe, pomáhat mladším a učit se od starších.

V dopoledních hodinách pracujeme v místě tábora a v odpoledních hodinách chodíme na výlety, kde plníme další úkoly.

¹<http://penzion-celnice.cz/>

DENNÍ REŽIM:

Režim dne určuje, v jaký čas bude probíhat určená činnost. Je důležitou částí tábora, protože nám zajišťuje pravidelnost a bezproblémový průběh tábora.

7:30 Budíček

7:30 – 7:45 Rozcvička

7:45 – 8:00 Ranní hygiena

8:00 – 9:00 Snídaně

9:00 – 11:00 Dopolodní činnosti u chalupy

11:00 – 11:15 Dopolodní svačina

11:15 – 12:45 Dopolodní činnosti u chalupy

12:45 – 13:00 Příprava na oběd

13:00 – 13:30 Oběd

13:30 – 14:30 Polední klid

14:30 – 15:30 Odpolední činnosti na výletě

15:30 – 16:00 Svačina na výletě

16:00 – 18:00 Odpolední činnosti na výletě

18:00 – 18:30 Příchod z výletu a příprava na večeři

18:30 – 19:00 Večeře

19:00 – 20:30 Večerní činnosti

20:30 – 21:00 Hygiena

21:00 – 22:00 Pobyt na pokojích a volná činnost dětí

22:00 Večerka

Budíček a rozcvička

Budíček chápeme jako první kontakt s novým dnem. Důležité pro nás je naladění dětí a jejich motivace. Jako první uslyší děti „probouzečí“ písničku s názvem: „Branný den“, která je všechny naladí do té správné nálady a dá jim chuť se po ránu rozcvičit.

Ranní hygiena a úklid

Po rozcvičce si vezmeme hygienické potřeby a jdeme se umýt. Po hygieně si upravíme lůžka a poklidíme každý svou místnost, abychom ji udržovali v čistotě, a hlavně abychom dostali co nejvíce bodů za úklid a na konci tábora vyhráli. Po té odcházíme na snídani.

Dopolední činnosti

Dopoledne většinou plníme činnosti v místě tábora. Každý den vychází z předem připraveného táborového programu. Mezi činnostmi si dáme malou dopolední svačinku, která se většinou skládá z nějakého ovoce.

Odpolední činnosti

V odpoledních hodinách po poledním klidu si chystáme batůžek s pláštěnkou, pitím, svačinou, kapesníky, blokem a tužkou. V přístavu se vydáváme plnit úkoly za turistikou a přírodou. Kde si samozřejmě najdeme nějaký čas na svačinku, abychom nabrali další síly.

Večerní činnosti, hygiena a večerka

Po večeři se vydáváme dle počasí na zahradu nebo do klubovny, kde máme připravenou činnost a po té volně hraní. Po činnostech se jdeme osprchovat a vykonat večerní hygienu. Na pokojích si dle času můžeme povídat, hrát s kamarády, číst knihy, prostě si každý najde to, co má rád. Když se ozve píseň od zpěvačky Enya s názvem: „Caribbean blue“, děti už ví, že se každý musí přesunout do svého pokoje a uložit se do postele. Dáme si dobrou noc a spokojeně spíme, a (doufám) těšíme se na další den.

6.2 Příprava táborového programu

Vzhledem k mým časovým možnostem má příprava probíhala po celý školní rok. V průběhu jsem sbírala nápady, vlastní zkušenosti z mého pracoviště v mateřské škole, studovala literaturu a postupně zpracovávala program. Nejdůležitější však bylo pozorování dětí, které se měly tábora zúčastnit. Všechny děti navštěvují ZŠ Klíč v České Lípě. Jsou tedy ve stejné budově, kde učím ve škole mateřské. Často je vídám na obědě, na zahradě a využila jsem volné směny a chodila za nimi do školní družiny. Snažila jsem se zjistit jejich potřeby, témata, která řeší a dle nich sestavit táborový program vhodný pro smíšenou skupinu od šesti do jedenácti let.

6.2.1 Charakteristika skupiny:

Mateřská a základní škola Klíč, s.r.o. v České Lípě je zaměřená na integraci dětí s různým postižením. V současné době zavádění inkluze je o krok napřed před jinými základními školami. Práce je to však nelehká a stejně obtížná byla i práce s níže uvedenou skupinou na letním táboře. Jednalo se o děti, které zahrnou celý první stupeň ZŠ a bylo tam i několik předškoláků, kteří se do školy teprve chystali.

JMÉNO DÍTĚTE	VĚK	CHARAKTERISTIKA	PO X NA TÁBOŘE
1. Saša	2007 - 7 let – 1. třída	Atopický ekzém, sportovní aktivity	1 x
2. Michal	2005 - 8 let – 2. třída	Vysoké IQ (zájem o vše)	2 x
3. Zuzana	2004 - 9 let – 3. třída	Snížený intelekt, ráda se stará o malé děti	2 x (NEBYLA) odjela první den
4. Eva	2005 - 9 let – 3. třída	Má ráda přírodu, chodila do skauta	3 x
5. Samuel	2004 - 9 let – 3. třída	Společenský, baví ho vše	3 x
6. Šimon	2004 - 8let – 3. třída	Astmatik, přecitlivělý, neunese neúspěch	3 x
7. Jakub	2005 - 9 let – 3. třída	Bývá rád středem pozornosti, baví ho vše	3 x
8. Natálie	2002 -11 let – 5. třída	„Mamánek“, talentovaná na	1 x

		výtvarnou činnost, odjela předposlední den	
9. Filip	2008-6let- Předškolák	Statečný „stejskáček (mamánek“), zájem o vše	1 x
10. Sofie Carla	2009 - 5 let – MŠ	Alergie na sluníčko, hudební talent	1 x od 27. 7.
11. Vojta	2006 - 7 let – 1. třída	Astmatik, dle něj - talent na nic, ale vše rád zkouší	1 x
12. Lucie	2006 - 8 let – 1. třída	PO operaci nádoru mozku, ráda tvořila	1 x
13. Michaela	2003 - 10 let – 4. třída	Výtvarná a pracovní činnost	5 x
14. Štěpán	2003 - 10 let – 4 třída	Podezření na poruchu autistického spektra PAS, neměl zájem o nic	3 x
15. Štěpánka	2003 - 10 let – 4. třída	Kamarádká, dramatizace v oblibě	3 x
16. Adam	2003 - 11 let – 5. třída	Výtvarně zdatný, kreativní	3 x
17. Linda	2003 - 10 let- 5. třída	Samotářka, introvert, ráda malovala	5 x
18. Sára	2007 - 7 let – 1. třída	Kamarádká	1 x
19. Eliška	2006 - 8 let – 2. třída	Sportovně nadaná	1 x
20. Jakub	2003 - 9 let - 4. třída	Po DMO - tělesné postižení (špatná chůze), zájem o vše	1 x
21. Karolína	2003 – 11let – 5. třída	Specifické poruchy učení SPU	4 x

22. Filip	2003 - 11 let – 5. třída	ADHD	6 x
23. Martin	2005 - 9 let – 3. třída	Kamarádský, pozitivní přístup ke všemu	1 x
24. Adam	2008-6let- Předškolák	Hodně se stýskalo, po dohodě s matkou odjel po 4. Dni	1 x
25. Vítek	2004 - 10 let – 3. třída	Sám se nezapojí, dělá to, co se mu řekne	1 x
26. Adéla	2006 - 7 let – 1. třída	Kamarádská, kreativní	1 x

6.3 Cíle a jejich hodnocení

Cílem bakalářské práce je na základě pozorování skupiny vytvořit, realizovat a zhodnotit desetidenní program letního tábora s využitím OSV pro děti mladšího školního věku se zaměřením na rozvoj kreativity a posílení vztahů ve skupině.

6.3.1 Cíle programu

Skupinové:

C1: Na konci pobytu znají účastníci jménem 90% táborníků.

C2: Alespoň 90% účastníků na konci tábora pojmenuje zarámování.

C3: Více jak 50% účastníků vyjmenuje země, kterými jsme putovali.

C4: Na konci tábora alespoň 50% dětí projeví zájem jet na tábor v obdobném složení a duchu i příští rok.

Cíle OSV (dle RVP pro ZV, s 92):

COSV 1: „Poznávání lidí – vzájemné poznávání ve skupině

COSV 2: Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, pohled na svět očima druhého

COSV 3: Komunikace – komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost...)

COSV 4: *Kooperace a kompetice – rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládání soutěže.*

COSV 5: *Kreativita – pružnost nápadů, originalita, schopnost „dotahovat“ věci do konce, tvořivost v mezilidských vztazích“.*

Cíle individuální pro vedoucí tábora:

CI 1: Vedoucí tábora získá nové dovednosti potřebné k tvorbě programu letního tábora.

CI 2: Vedoucí tábora získá nové zkušenosti práce se smíšenou dětskou skupinou.

CI 3: Vedoucí tábora získá nové zkušenosti ve vedení reflexí dětské skupiny.

6.3.2 Metodika vyhodnocování cílů

Pozorování

Vedoucí tábora i praktikanti během programu sledují činnosti i postřehy směrem k dětem i k sobě a zapisují výsledky pozorování.

Řízený rozhovor

Během reflexí jednotlivých aktivit i v závěrečných reflexích provádí vedoucí tábora pozorování a zaznamenává jej on nebo praktikant.

Písemná reflexe nebo reflexe pomocí kresby. Reflexe v kroužku.

6.4 Téma táborového programu: „Plujeme severní Amerikou“

Táborový program má každý rok jiné téma. Protože před několika lety děti velmi zaujal tábor s názvem „Cesta kolem světa za 10 dní“, rozhodla jsem se vytvořit podobný rámec programu, který bude tak podnětný, že bude napomáhat mým cílům. Dala jsem mu název: „Plujeme severní Amerikou“,

V průběhu deseti dní, navštívíme sedm různých míst a děti se dozví mnoho informací o různých vybraných státech. Co je ale důležitější: budeme při svém putování spolupracovat, řešit tvořivě úkoly i vzniklé situace.

„Plujeme Severní Amerikou“:

1. Nalodění a cesta na Aljašku
2. Pobyť na Aljašce
3. Pobyť v Kanadě
4. Pobyť v Kanadě
5. Pobyť v Los Angeles (Holywood)
6. Pobyť v Los Angeles (Holywood)
7. Pobyť v Las Vegas
8. Pobyť v Houstonu
9. Pobyť na Hawaii
10. Cesta zpět domů

6.5 Metody a postupy práce

Pro splnění vytyčených cílů BP jsem využila svých předchozích zkušeností s letním táborem. Ale byla jsem velmi ráda, že jsem se nejprve věnovala teoretické části a získala nový vhlad do dané problematiky.

Do úvodní části BP jsem prostudovala literaturu zabývající se vývojovou psychologií, pedagogikou volného času, osobnostní a sociální výchovou, problematiku OSV.

Pozorovala jsem děti, které měly jet na tábor a zjišťovala jejich možnosti, potřeby a zájmy. Na základě toho jsem pak formulovala své cíle a poté přemýšlela nad programem.

Shromáždila jsem sportovní aktivity, hry a soutěže, připravila a zpracovala desetidenní program letního tábora s využitím OSV pro děti mladšího školního věku.

Vycházela jsem z následujících zdrojů:

- Elektronické
- Tištěné odborné publikace
- Vlastní zkušenosti
- Pozorování dětí při činnostech
- Rozhovory s dětmi
- Vybrané metody reflexe
- Přímý kontakt s dětmi

6.6 Motivace

Celý program je zarámovaný příběhem „nás – námořníků“, kteří budou cestovat po vybraných zemích. Abych měla postavu, přes kterou mohu příběh dětem vyprávět a také posunovat děj, volím jako hlavní postavu Neptuna - vládce všech moří, který na nás bude po celou dobu plavby dohlížet. Bude nám chystat úkoly, za které budou děti získávat body neboli perly, které si budou „dávat“ do svých truhliček, které budou nalepené na dveřích pokojů (kajut). Každý večer a každé ráno najdeme na určitém místě skleněnou láhev a v ní Neptunův vzkaz s úkoly. Každý den půjde pro láhev jiná dvojice, aby se děti prostřídaly. Čeká nás spousta lákavého dobrodružství a putování po širých mořích. A na závěr potěší všechny úspěšné lodníky pěkná odměna.

6.7 Vzkaz v láhvi

Vzkaz v láhvi přijde vždy, když je potřeba. Na určitém místě, o kterém děti ví, leží skleněná láhev, ve které se objeví dopis. Ten, kdo ho najde, přinese jej svému vedoucímu a ten ho přečte. V něm se děti dozví, co je čeká nebo co je jejich úkolem. Vzkaz v láhvi je většinou hlavní motivací.

7 PROGRAM- PLUJEME SEVERNÍ AMERIKOU

1. DEN - NALODĚNÍ A CESTA NA ALJAŠKU

Příjezd:

Privítání lodníků v námořnickém – všichni vedoucí jsou převléknuti za námořníky. Při nalodění dostane každý svůj LODNÍ LÍSTEK se jménem a číslem kajuty (pokoje) podle kterého si svou kajutu najde sám. Ubytování, uklizení bot do určených regálů, seznámení s lodí (WC, klubovna, paluba neboli zahrada, ...).

Seznámení s chodem tábora s vedoucími – bezpečnost, zákazy, pohyb po palubě, úklid na kajutách – 3. oddíl pomáhá nejmenším se stláním, úklid bodován každé ráno před snídaní obrázky (sluníčko - 3body, kytička - 2body, mráček - 1bod, blesk - 0bodů).

Utvoření svých oddílových pravidel (čísla lodníků při nástupech, pomocník vedoucího, ...)

Vytvoření společného plakátu s očekáváními účastníků. Ten nám poslouží nejen ke zmapování zájmů dětí a případné doplnění našeho programu, ale také při závěrečné reflexi. (Viz. příloha.)

Po večeri předání trojlístků – děti, které jedou s námi po třetí, dostanou malý dáreček na památku.

❖ Trojlístek 3x - Šimon, Linda, Štěpánka, Eva, Štěpán, Samík, Kubík, Adam

MOTIVACE: Seznámení s táborovou hrou: **PLUJEME SEVERNÍ AMERIKOU**

Nalodili jsme se na Aljašce a procestujeme alespoň část Severní Ameriky. Po celou dobu plavby na nás dohlíží Neptun, vládce všech moří. Chystá nám úkoly, za které budete získávat body. Na závěr na vás čeká odměna, tedy pokud se budete chovat jako správní lodníci a všechny úkoly splníte.

Každý den po večeři si lodníci z nejstaršího oddílu vylosují kamínky, mezi kterými jsou tři s odlišnou barvou - stávají se z nich vedoucí skupiny na další den. Každý z nich si vybírá z nemladšího oddílu jednoho člena. Vybraní si vybírají z druhého oddílu, tito vybraní ze třetího oddílu. Takto postupujeme až do utvoření nových heterogenních skupinek.

Po vylosování si v týmech vyrobíme kartičky: ANO x NE, A, B, C, D

AKTIVITA: VZKAZ V LÁHVI

PROSTŘEDÍ: Klubovna

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Vyrobené kartičky, vzkaz v láhvi, otázky

DOBA TRVÁNÍ: 30 min

CÍLE AKTIVITY:
Vzájemné poznávání lidí ve skupině
Komunikační dovednosti
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci

PLÁN HRY: Motivace. Přečtení textu o Aljašce – poté otázky - a na konec společné odpovědi v týmech s kartičkami. Reflexe.

AKTIVITA: VZKAZ V LÁHVI

„Na Aljašce se těží ropa a zemní plyn. Obyvatelé se také živí rybolovem. Každý den se na moře vydává flotila plně vybavených motorových lodí. Loví se hlavně lososi a velryby. Nejstarším sídlem Aljašky je městečko Kodiak na blízkém ostrově. Je to centrum obchodu nejen s rybami, ale také s kožešinami, protože v lesích žije hodně zvěře. Podél řeky Yukon a Klondike jsou naleziště zlata. Mezi obyvateli jsou nám známí Indiáni a Eskymáci.“

OTÁZKY:**ODPOVĚDI:**

1. V lesích Aljašky je velice málo zvířet.	1) NE
2. Jsou zde naleziště ropy a zemního plynu.	2) ANO
3. Rybáři zde loví pouze lososy.	3) NE
4. FLOTILA je: A) velká loď
B) malá loď
C) seskupení lodí
D) plněná kapsa masem	4) C)
5. Městečko Kodiak je centrum obchodu s rybami.	5) ANO
6. Zlato se rýžuje podél řeky: A) RIVER
B) PEACE
C) YUKON
D) COLUMBIA	6) C
7. Eskymáci nepatří mezi obyvatele Aljašky.	7) NE
8. Městečko KODIAK leží na poloostrově.	8) NE
9. Z kterého města může vyplout naše výletní loď?: A) z Yukonu
B) z Aljašky
C) z Klondike
D) z Kodiaku	9) D
10. Kodiak patří mezi nejstarší sídla Aljašky.	10) ANO

Za správnou odpověď získá tým barevný „valoun zlata“.

Členové vítězného týmu získají perly do truhličky.

Reflexe: V kroužku, posíláme si po kruhu mušli, kdo má mušli, tak hovoří.

Popis průběhu dne:

Na místo pobytu měli každého účastníka dopravit rodiče vlastní dopravou. To se zdařilo, ale někteří měli velké zpoždění. Při příjezdu byla většina dětí vystrašená z nového prostředí a z toho, že nevědí, co je čeká. Když je rodiče ubytovali a rozloučili se, děti byly hlučné a rozlítané. Když jsme děti převzali, posadili jsme se do kroužku a snažili se je zklidnit tichým hlasem. Upozornili jsme je, že jsme zvláště oblečeni a oni uhádli, že jsme námořníci. Pak jsme jim vyprávěli, že je čeká něco úžasného, nezapomenutelného. Snažili

jsme se o co nejpěknější motivaci pohádkou. Potom jsme je rozdělili do oddílů a v každém jsme si s dětmi stanovovaly pravidla, která budeme dodržovat, aby se nám společně dobře žilo a hezky pracovalo (říct někomu, že jdu na toaletu, boty do určitých botníků, úklid na pokojích, atd., ale hlavně jsme chtěly, aby si děti společně stanovily pravidla svého chování, života ve skupině a společné práce). Následovala aktivita "Očekávání", kde se všichni snažili na balicí papír s plachetnicí napsat nebo nakreslit svá očekávání od tábora. Po té jsme šli na večeři, kde jsme si řekli též pravidla v jídelně. Po večeři jsme si vylosovali kamínky, abychom vytvořili skupinky na aktivitu dalšího dne. Povyprávěli jsme jim příběh o námořnících a "našli" a přečetli vzkaz v lahvi a plnili úkol s kartičkami. Následovala reflexe v kroužku. Po této aktivitě jsme dali prostor volné hře na zahradě, kde jsme měli k dispozici různé pomůcky (švihadla, chůdy, míče, líný tenis, atd.). Po volné aktivitě následovala večerní hygiena a příprava na večerku.

Reflexe dne vedoucí tábora:

A: Z hlediska práce s dětmi: První den byl chaotický. Každý rok pozoruji, jak se děti seznamují a jak se chovají k novým dětem. Také hlavně velcí k malým. Přečetla jsem pohádku a bylo dobře. Při úkolu ze vzkazu z lahve děti skvěle spolupracovali, ovšem v jedné skupince proběhlo nepohodnutí při některých odpovědích, kdy Štěpán říkal jinou odpověď než Šimon a začali se dohadovat. Nakonec Šimon ustoupil, ale odpověď byla špatná. Štěpán se zlobil, že ho neposlechli. A Šimon plakal, že prohráli. Děti z mateřské školy upustily malou slzičku před spaním.

B: Z hlediska plánování programu a vedení skupiny: Instrukce byly přesné a děti je pochopily hned. Ovšem pro příště musím lépe vymyslet, kdo bude hlídat děti, které jsou na začátku už ubytovány a kdo bude vítat nové účastníky. Aby děti nebyly samotné na pokojích a vedoucí byly dole a vítaly nové lodníky.

Reflexe dne dětmi:

V kroužku při podávání mušle jsme si povídali o tom, co jim přinesl první den. Většinu dětí zaujalo přivítání vedoucích převlečené za námořníky. Samovi se líbilo losování kamínků do skupin. Štěpán byl nespokojený s aktivitou s kartičkami, že ho ostatní neposlechli a dali přednost Šimonovi.

Metodické poznámky, změny v plánu:

Jeden vedoucí při nalodění lodníků musel jít hlídat lodníky již ubytované v kajutách. Příště je třeba víc dospělých.

2. DEN - POBYT NA ALJAŠCE

Dopolední činnosti

MOTIVACE: VZKAZ V LÁHVI

„Ahoj, kdo čtete tyto řádky. Jmenuji se John Tablok a žiji na Aljašce již řadu let. Osud chtěl, abych zde dožil svůj život. Vydal jsem se na Aljašku z Londýna, jako mnoho jiných, za vidinou zlata. Neptun nám dopřál toto dobrodružství a po několika bouřlivých zkouškách jsme dopluli do cíle naší cesty.“

Vyzkoušíme si něco málo ze života na Aljašce.

AKTIVITA 1: ZÁVOD TAŽNÍCH PSŮ

AKTIVITA 2: NÁVRH LODNÍ VLAJKY

PROSTŘEDÍ: Panelová cesta do kopce, zahrada

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Metr, 2x delší lano, 2x špalek dřeva, stopky, seznam jmen, propiska, křída, papíry, pastelky, větší bílá látka, temperové barvy, štětce

DOBA TRVÁNÍ: A1 60 min, A2 60 min

CÍLE AKTIVIT:
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládnání soutěže
Kreativita - Pružnost nápadů, originalita, tvořivost
Komunikační dovednosti

PLÁN AKTIVIT: Závod tažných psů – sprint na krátkou trať (50m - malé děti, 60m - velké děti) – uvázané dřevo na laně – děti musí táhnout - čas počítán na stopkách (Vyhodnocen na konci tábora)

Návrh lodní vlajky – každý namaluje nebo vytvoří svůj návrh a společně vyhodnotíme nejlepší a nejoriginálnější, která se přemaluje společně na velký kus látky a vystaví na určité místo.

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: RÝŽOVÁNÍ ZLATA

AKTIVITA 2: KOPEC MUDRCŮ

AKTIVITA 3: NA ČÍSLA

PROSTŘEDÍ: Louka, mělký potok, kopec

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Kamínky obalené v alobalu (3 barvy), gumáky, stopky, cca 35 otázek na lístečkách

DOBA TRVÁNÍ: A1 20 min, A2 30 min, A3 20 min

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - Vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Komunikační dovednosti
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládnání soutěže

PLÁN AKTIVITY 1: Děti budou mít v potoce rozházené kamínky zabalené do zlatého, modrého a stříbrného alobalu, do určitého času musí každý najít co nejvíce zlata – na konci proběhne bodování podle barvy 3 - 1 bod (děti musí mít gumáky a nikdo se nesmí více namočit – ztráta zlata)

PLÁN AKTIVITY 2: Každoroční oblíbená hra – tři namíchané týmy, stojí na kopci. Vždy jeden z týmu běží dolů pod kopec a tam si u jednoho vedoucího vylosuje jednu otázku. Když odpoví správně, běží zpátky a posílá dalšího z týmu. Když nezná odpověď nebo je špatná, vrací se zpátky pro radu v týmu a běží znovu pod kopec, říci správnou odpověď. Poté může běžet pro dalšího. Která skupina je první má nejvíce bodů do svých truhliček.

PLÁN AKTIVITY 3: Tři namíchané týmy. Každý člen má číslo, stojí za sebou v rozestupech. Kapitán vyzkouší postřeh a rychlost svých lodníků a zavelí číslo – všichni se stejným číslem vyběhnou, oběhnou celý tým a vrací se na místo. Nejrychlejší tým má bod. První tým s počtem 10 bodů vítězí a získává body do své truhličky.

Večerní činnosti:

MOTIVACE: VZKAZ V LÁHVI

„Pobyt na Aljašce byl krátký, ale zadané úkoly byly splněny a my můžeme pokračovat v naší cestě. Plujeme přes noc a zítra doplujeme do Kanady.“

Rozlosování do nových skupin - barevné kamínky (stejný princip)

AKTIVITA1: Vzkaz v láhvi

PROSTŘEDÍ: Klubovna

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Vzkaz v láhvi, otázky, kartičky s odpovědi z prvního dne, velké čtvrtky, pastelky

DOBA TRVÁNÍ: A1 30 min, A2 45 min

CÍLE AKTIVIT:
Komunikační dovednosti
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Kreativita - originalita, tvořivost

PLÁN AKTIVITY 1: Přečtení textu o Kanadě. Ve skupinkách s kartičkami odpovídat na otázky.

AKTIVITA 1: VZKAZ V LÁHVI

„Kanada vznikla na území osídleném indiány a Eskymáky. Prvním indiánským kmenem byli Huroni. Mluví se zde dvěma jazyky: anglicky a francouzsky. Hlavním městem je Ottawa. Národním symbolem je javorový list. Národními sporty jsou: Lední hokej, Lakros, curling, baseball, basketbal. V roce 2010 se ve Vancouveru konaly ZOH. Ze zvěře zde můžete vidět: medvěda baribala, orla bělohlavého, vlka, bobra, losa i polární lišku. Těží se zde dřevo, ropa a zlato.“

OTÁZKY:

ODPOVĚDI:

Rozhodněte, zda je to pravda

1. V Kanadě se mluví francouzsky	1) A
2. Původními obyvateli byli indiáni a Eskymáci	2) A
3. Prvním indiánským kmenem byli Apačové	3) N
4. Hlavním městem Kanady je Opava	4) N
5. Národním symbolem je lipový květ	5) N
6. Konaly se zde ZOH	6) A
7. Naše Káťa mohla potkat medvěda baribala	7) A
8. Národním sportem je kopaná	8) N
9. Jsou zde naleziště zlata	9) A

Hodnocení stejné jako u prvního textu.

PLÁN AKTIVITY 2: Založení lodního deníku dle fantazie dětí (vymalovat, nakreslit, nalepit, ...) – Desky, do kterých se dětem budou dávat po celý pobyt jejich výkresy a výrobky, který si odvezou domů na památku.

Reflexe: V klubovně. Povídání v kroužku s lodními deníky.

Popis průběhu dne:

Den pokračoval po snídani závodem tažných psů, který jsme dokončili pozdější dopolední svačinou. Závod byl neskutečně napínavý, zajímavý, ale i nebezpečný. Děti ovšem byly nadšené a moc je bavil. Samuel byl tak nadšený, že si nehlídal svou cestu a chtěl za každou cenu vyhrát a zkrřížil cestu Kubovi, přesto, že jsme vysvětlovali pravidla. Po svačině jsme navrhovali lodní vlajky, při kterých jsme zjistili, jak jsou některé děti nápadité. Pomocí mušlí děti přidávaly k vlajce, která se mu líbí nejvíce. Tímto jsme se naučili respektovat názor druhého a všichni jsme se shodli na vítězné vlajce. Po obědě a poledním klidu následovalo rýžování zlata. Tato aktivita začala patřit mezi oblíbené. Děti se v holinách brouzdaly potokem, tak jaké dítě by to nebavilo. Nadšení jaké a kolik zlata kdo najde, bylo veliké. Až na Evičku, která do potoka spadla celá. Po aktivitě jsme se šli prezout do pevné obuvi a Evička převléknout. Vyšli jsme na louku do mírného kopce, kde jsme si zahráli

„Kopec Mudrců“ a „Na čísla“. Kopec Mudrců je oblíbená hra a bylo tomu tak i letos. Aktivita je to dost náročná fyzicky, ale všichni ji zvládli - astmatici neběhali. V týmu, kde byla Zuzanka, která neznala odpověď a musela běžet zpátky, proběhlo dohadování, že prohráli kvůli ní. Posadili jsme se s dětmi do kroužku na louku a povídali jsme si o tom, že každý nemůže znát odpověď na všechno, jeden může vědět něco a druhý zase může znát jiné věci. Zuzance se omluvili a pokračovali jsme hrou na čísla, která byla nová. Chvilku trvalo, než ji většina dětí pochopila, ale užili jsme si hodně legrace a všichni jsme se nasmáli. Po té nám zbyl čas a vydali se kouknout na Krkavčí kameny, které byly kousek od louky. Po večeři jsme našli a přečetli vzkaz v lahvi, zahráli si aktivitu s kartičkami a založili lodní deníky. Před večerní hygienou jsme pobýli venku na zahradě na čerstvém vzduchu.

Reflexe dne vedoucí tábora:

A: Z hlediska práce s dětmi: Líbilo se mi, jak se děti celý den v každé skupině snažily a jak byly do každé aktivity zapálené. Samuelovi jsme museli vysvětlit po druhé, že křížit cestu nesmí, a že tak zkazil možná výhru Kubovi. Závod jsme zopakovali po vydýchání. Při návrhu lodní vlajky jsme pomocí mušlí přikládali k té, která se nám líbila nejvíce. Děti se tím učily respektovat druhého. Nejvíce mušlí nasbírala vlajka Adama, kterému dokonce všechny děti zatleskaly. Rýžování zlata zaujalo úplně všechny a hledaly s nadšením a úsměvem. Aktivita „Kopec Mudrců“ je pro některé děti fyzicky náročné, ale hra je to naučná, velmi zajímavá a děti baví.

B: Z hlediska plánování programu a vedení skupiny: Závod tažných psů byl pro malé děti nebezpečný, příště vymyslet jiný předmět než kládu.

Reflexe dne dětmi:

V kroužku si děti tento den nemohly vynachválit. Každá aktivita je bavila a užívaly si celý den. U závodu tažných prý nemohl utíkat co nejrychleji, protože se bály, že se zamotají do klády. Návrh lodní vlajky prožívaly, aby jejich vyhrála, ale s hlasováním byly spokojené a těšily se, že si svou vlajku odvezou na konci pobytu domů. Nejvíce zaujalo rýžování zlata. Samuelovi bylo líto, co udělal Kubovi a omluvil se mu přede všemi. Kopec Mudrců byl pro někoho náročný. Linda si prý vytáhla těžkou otázku, na kterou neznala odpověď a běžet znovu nahoru, dolu a zas nahoru pro ni bylo fyzicky náročné. Hra na čísla se dětem především líbila z důvodu legrace. U deníku měly radost, že si můžou nakreslit cokoliv, je napadne k táboru.

Metodické poznámky, změny v plánu:

Dopoledne jsme měli ještě dost času a tak jsme se vydali na výlet kousek do okolí na Krkavčí kameny.

3. DEN - POBYT V KANADĚ

Dopolední činnosti:

MOTIVACE:

VZKAZ V LÁHVI

„Včera jste zachránili dobrou pověst zlatokopa. Dnes budu pozorovat vaše chování ke kamarádům lodníkům. Jak jste se včera dozvěděli, prvními obyvateli Kanady byli indiáni. Nebyly mobily ani vysílačky, své zprávy donesli indiáni sami. Svou techniku vytrvalostního běhu znáte dodnes. Vyzkoušejte ji.“

AKTIVITA1: INDIÁNSKÝ BĚH

AKTIVITA2: VYSTŘIHOVÁNÍ RYB

AKTIVITA3: TRÍDĚNÍ RYB

PROSTŘEDÍ: Cesta lesem - okruh, zahrada

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Barevný krepový papír - dvě barvy, nůžky, provázek, zavírací razítka, stopky, kartičku pro každého se jménem a vybíhajícím časem, obkreslené šablony ryb na různých barevných papírech (4 barvy), několik nůžek, 4 misky

DOBA TRVÁNÍ: A1 cca 2h, A2 30 min, A3 30 min

CÍLE AKTIVIT:
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Komunikační dovednosti
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládnání soutěže

PLÁN AKTIVITY 1: Indiánský běh – Orientační běh (doručení důležité zprávy)

Delší trať lesem od určitého místa okruhem zpět na místo. Každý běží sám s rozstupem 2 minuty. Cesta označena barevnými fáborčky, když jsou dvě barvy, hledejte razítka, které musíte natisknout na svou kartičku, kterou máte s sebou. Počítá se počet razítek a čas.

Když chybí razítka, připočítává se 30s.

PLÁN AKTIVITY 2: Vystřihování ryb – 4 druhy a 4 barvy. Kolik ryb kdo vystřihne, tolik ryb (perliček) chytí do truhličky.

PLÁN AKTIVITY 3: Třídění ryb – Je potřeba roztrídít ulovené ryby z rybářské lodi do 4 misek podle druhů a připravit k obchodu. Který tým roztrídí stejné množství ryb rychleji - měříme stopkami - dostává nejvíce bodů (perliček).

Poznámka: *Místo ryb můžeme použít kuličky barevného popcornu a ztlžit přenášení špejlemi.*

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: VYCHÁZKA DO NĚMECKA

AKTIVITA 2: TROSEČNÍCI NA VORU

PROSTŘEDÍ: Cesta do Německa (průlezký), louka

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Každý 2eur na zmrzlinu, batůžek, balicí papír, stopky

DOBA TRVÁNÍ: A1 3h, A2 20 min

CÍLE AKTIVIT:
Pozorování lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Komunikace - v různých situacích - informování, omluva, pozdrav, řešení konfliktů, ...
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci
Kreativita - pružnost nápadů

PLÁN AKTIVITY 1: Vycházka do Německa (kde si zajdeme na dobrou zmrzlinu a pobudeme na německých průlezkách) - Po cestě se naučíme základní slovíčka v němčině jako je: „Dobrý den, prosím, děkuji, na shledanou“

PLÁN AKTIVITY 2: Trosečníci na voru

Motivace: „*V prudké bouři vaše loď náhle ztroskotala. K dispozici jsou tři vory (balicí papíry), které vás trosečníky mohou zachránit. Pokud se někdo na vor nevejde, zahyne.*“

Na voru se musí hráči udržet 30s bez doteku země. Papír postupně zmenšujeme překládáním.

Na závěr pohovoříme s dětmi o pocitech v průběhu záchrany

Večerní činnosti:

AKTIVITA1: ŽIVÝ OBRAZ

AKTIVITA2: VÝROBA ZÁCHRANNÉHO KRUHU

AKTIVITA3: LODNÍ DENÍK

PROSTŘEDÍ: Zahrada

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: karton, temperové barvy, provázek, fotoaparát, lodní deníky

DOBA TRVÁNÍ: A1 20 min, A2 60 min, A3 10 min

CÍLE AKTIVIT:
Komunikace - v různých situacích
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládnání aktivity
Kreativita - pružnost nápadů, originalita, tvořivost v mezilidských vztazích

PLÁN AKTIVITY 1: Živý obraz – děti z celého tábora utvoří kotvu

PLÁN AKTIVITY 2: Výroba záchranného kruhu – každý tým vyrobí jeden pro záchranu svého družstva (karton, temperové barvy, křídly, fixy, ...)

PLÁN AKTIVITY 3: Lodní deník (desky) - zařazení obrázků a výrobků, které jsme doposud vytvořili

Reflexe: V kroužku podávání ryby z papíru, kdo má rybu mluví.

Popis průběhu dne:

Ráno po snídani se začal připravovat Indiánský běh. Cesta byla hezky lesem, krásnou přírodou. Děti kousek cesty znaly a kousek ne. Aby pro ně bylo těžší najít směr, ale by když věděli kudy kam, kdyby se ztratily. Sofinka nevěděla cestu tak se zastavila na křižovatce a čekala, až poběží další, aby jí ukázal cestu. Protože běh trvá celé dopoledne, kdo měl uběhnuto, nasvačil se a vystříhoval ryby. Když všichni indiánský běh zvládli, po vydýchání jsme třídili vystřižené ryby. Po obědě a pořádném odpočinku jsme se vydali do Německa na zmrzlinu a průlezků. Děti si vyzkoušely základní německá slovíčka a

ochutnaly dobrou zmrzlinu. Po výletu jsme si pohráli na zahradě a před večeří jsme si zahráli aktivitu „Trošečníci na voru“. Po večeří jsme vytvořili živý obraz ve tvaru kotvy, který se nakonec povedl. Ve skupinkách poté měli vyrobit záchranný kruh z kartonu, jak je jen napadne. Den jsme ukončili lodními deníky.

Reflexe dne vedoucí tábora

A: *Z hlediska práce s dětmi:* Každý rok pozoruji, jak děti umí pomoci v nouzi druhým. Každý rok se najde někdo, kdo zabloudí nebo si neví rady v indiánském běhu. A také každý rok se najde dobrá duše, která ho vezme za ruku, ukáže mu cestu a navede ho správně. Vystřihování ryb nepatřilo mezi oblíbenou činnost, ale když zjistili, že za ryby dostanou perličky do truhly, už to bylo lepší vystřihování. Výlet do Německa byl velmi zajímavý, pozorovala jsem, jak se děti snažily říct slovíčka, která se naučily po cestě. Hra „Trošečníci“ mě překvapila. Některé děti se opravdu umí zachovat skvěle. Aby se udržely na malém voru, velké děti vzaly do náruče malé, aby měli více místa. Roky před tohle ještě nikoho nenapadlo z našich dětí. Živý obraz jsme museli jako vedoucí více organizovat, ale nakonec se nám kotva povedla.

B: *Z hlediska plánování programu a vedení skupiny:* Cesta na indiánský běh byla bezpečná, zřetelná a přírodou. Živý obraz jsme naplánovali moc pozdě, příště spíše dopoledne, aby bylo více světla. Po večeří se už stmívalo a kotva nebyla na fotografii jasná.

Reflexe dne dětmi:

V kroužku děti mluvily hlavně o Indiánském běhu. Měli prý pocit svobody ale zároveň povinnosti, říkali třetíci. Vystřihování ryb je moc nezaujalo, dělaly to jen za body. Ale když jsme ryby začali třídit a závodili v čase, zájem byl najednou veliký. Děti chválily výlet do Německa, kde si pochutnaly na zmrzlině a užily německé průlezky. Živý obraz trval déle a bylo to pro ně prý dlouhé, ale když viděly poté fotografii s živým obrazem, byly na sebe pyšné, jak to hezky zvládly. Při výrobě kruhu se inspirovaly především filmy, aby věděly, jak vypadá a mohly ho vyrobit i s detaily.

Metodické poznámky, změny v plánu:

Vystřihování už víme, že děti moc nebaví, příště vyměníme za jinou aktivitu. Živý obraz musíme naplánovat spíše dopoledne, když je světlo.

4. DEN - POBYT V KANADĚ

Dopolední činnosti:

MOTIVACE:

VZKAZ V LÁHVI

„ Abyste bezpečně zakotvili v přístavu, potřebujete mít KOTVU. Snažte se, aby vypadala jako opravdová. Každý musí spolupracovat v týmu, abyste na lodi jako námořníci vydrželi pohromadě. Proto si vyzkoušejte svoji obratnost a zapleťte se provázkem po skupinkách a zkuste se znovu rozplést. Nakonec vyzkoušejte utvořit slepý čtverec. “

AKTIVITA 1:VÝROBA KOTVY

AKTIVITA 2: ZAPLETENÍ PROVÁZKEM

AKTIVITA 3: SLEPÝ ČTVEREC

PROSTŘEDÍ: Zahrada

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Různý materiál co máme k dispozici, dlouhý provázek nebo lano

DOBA TRVÁNÍ: A1 60 min, A2 15 min, A3 20 min

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - pohled na svět očima druhého
Komunikace - v různých situacích
Kreativita - pružnost nápadů, originalita, tvořivost v mezilidských vztazích

PLÁN AKTIVITY 1: Výroba kotvy – Děti využijí svou fantazii – k dispozici mají, co je napadne a co najdou. Hodnocení bude podle kreativity a nápadů.

PLÁN AKTIVITY 2: Zapletení provázkem – děti rozděleny do vylosovaných tří týmů. Úkol je, zaplést se provázkem tak, aby byl propleten každý člen z týmu. Hodnotíme rychlost a nápad.

PLÁN AKTIVITY 3: Slepý čtverec – známá hra – děti mají zavřené oči, jen pomocí domluvy musejí po slepu utvořit ze sebe čtverec. Děti rozdělíme do dvou skupin, aby jich nebylo tolik. *Dospělí lidé mohou hrát bez mluvení. Pro děti je moc těžké.*

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: FÁBORKOVANÁ

AKTIVITA 2: LOV LOSŮ

PROSTŘEDÍ: Vycházka lesem

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Úkoly na cestu, nastříhaný krepový papír (dvě barvy), šišky v lese, papíry, tužky

DOBA TRVÁNÍ: A1 2,5h, A2 20 min

CÍLE AKTIVIT:
Komunikace - v různých situacích
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci

PLÁN AKTIVITY 1: Fáborkovaná - Vycházka, kde děti budou mít cestu vyznačenou fáborky a úkoly, které se vymyslí dle cesty. Když budou dvě barvy fáborků, musejí hledat schovaný úkol.

PLÁN AKTIVITY 2: Lov losů - Střelba na cíl – šišky do stromu – počet bodů dle zásahů

Večerní činnosti:

Rozlosování se do nových skupin (barevné kamínky)

MOTIVACE: **VZKAZ V LÁHVI**

„Pobyt v Kanadě je ukončen, v noci přeplováme do Severní Ameriky. Zakotvíme ve druhém největším městě USA, Los Angeles. Jsou zde takřka nekonečné písečné pláže. Leží v Kalifornii. Je sídlem celosvětově známého Hollywoodu, kde vznikají světové velkofilmy. Možná znáte herce Arlolda Schwarzeneggera, který se po své herecké kariéře stal guvernérem státu Kalifornie.“

AKTIVITA 1: INFORMACE O LOS ANGELES

AKTIVITA 2: LODNÍ DENÍK

PROSTŘEDÍ: Zahrada

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Papíry a tužky, lodní deníky

DOBA TRVÁNÍ: A1 45 min, A20 min

CÍLE AKTIVIT:
Komunikace - v různých situacích - informování, vysvětlování, ...
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci
Kreativita - pružnost nápadů

PLÁN AKTIVITY 1: Informace o Los Angeles: Děti musí napsat co nejvíce informací o městě Los Angeles. Mohou použít i své vlastní informace. Připravit si prezentaci. Každý ze skupiny však musí říci alespoň jednu větu. - Hodnocení stejné jako vždy.

PLÁN AKTIVITY 2: Lodní deník - Zařazení lodního deníku.

Reflexe: Kroužek na zahradě. Podáváme si klubíčko s provázkem.

Popis průběhu dne:

Den po snídani začal výrobou kotvy, každý dle své fantazie si vymyslel svou vlastní. Při aktivitě zapletení provázkem jsme skončili rychleji, než jsme mysleli. Všichni se zapletli stejně a nebyl žádný originální nápad. Abych to trochu zlepšila, zapojila jsem se já i ostatní vedoucí. Poté jsme si zahráli „Slepý čtverec“. Žádné skupince se nepovedl. Jedna skupinka se blížila k obdélníku. Jelikož nám zbyl čas před obědem, udělali jsme ještě turnaj v líném tenise pro dobrovolníky. Po poledním klidu jsme šli připravit fáborkovanou a děti se vydali s časovým odstupem za námi. V cíli jsme došli na „Jeptišky“, kde jsme výlet spojili s krásným výhledem. Po cestě děti splnily další aktivitu „Lov losů“, kde se šiškami třefovaly do stromu a počítaly si body. Večer po večeri byly děti unavené po dlouhém výletě, takže jsme si pověděli informace ze vzkazu v lahvi a užívali volno na zahradě.

Reflexe dne vedoucí tábora

A: *Z hlediska práce s dětmi:* Líbilo se mi, jak děti pracovali na kotvě samostatně, ale zároveň pomáhaly druhým, když potřebovaly něco podržet nebo půjčit nějaký materiál. Zapletení provázkem je moc nenadchlo, takže aktivita nebyla o zábavě. Zapojila jsem se tedy i já a ostatní vedoucí a hned děti byly akčnější a zábavnější. Překvapilo mě také, kolik informací některé děti vědí o Los Angeles. Prezentace byly přínosné i pro mne.

B: *Z hlediska plánování programu a vedení skupiny:* Cestu po fáborkách příští rok zařadím více než jednou, když děti tolik bavila. Aktivitu se zapletením provázkem vymyslím trochu jinak, aby aktivita byla více zábavná a originální.

Reflexe dne dětmi:

Děti nejvíce mluvily o fáborkované, která je bavila víc než normální výlet. Výroba kotvy je zaujala z důvodu, že každý řekl nějaký nápad v Samuelovi skupině a daly je dohromady. Vyšla z toho krásná originální kotva. Zapletení provázkem zaujalo až potom, co jsem se prý přidala já a ostatní vedoucí. Slepý čtverec byl moc těžký, ale aktivita je bavila. Štěpánovi ne, protože musel mít zavřené oči. Ovšem aktivita byla dobrovolná a nemusel ji hrát. Lov losů neboli házení šišek na cíl, bavilo převážně jen mladší děti. Karolína je na tohle už velká, řekla. Informace o Las Vegas byly pro velké kluky jednoduché, protože znají z amerických filmů.

Metodické poznámky, změny v plánu:

V dopoledním čase nám zbyl čas před obědem a tak jsme pro dobrovolníky udělali turnaj v líném tenise. Po večeri jsme dětem dali volno, protože byly unavené po dlouhém výletě.

5. DEN - POBYT V LOS ANGELES (HOLLYWOOD)

Dopolední činnosti:

MOTIVACE: VZKAZ V LÁHVI

„Herci z Hollywoodu musí umět pracovat s textem a udržovat si dobrou paměť. Vyzkouším si vaše všeobecné vědomosti a také vaši paměť.“

AKTIVITA:Kimova hra

PROSTŘEDÍ: Zahrada, úsek cesty, kde bude soukromí (místo na přidělení obrázků)

VĚKOVÁ KATEGORIE:Celá skupina

POMŮCKY: Deset jednoduchých obrázků, připínáky, stopky, seznam dětí

DOBA TRVÁNÍ: cca 2h

CÍLE AKTIVIT:
Kreativita - schopnost „dotahovat“ věci do konce
Komunikace

PRŮBĚH AKTIVITY1: KIMOVA HRA – Děti jdou jednou cestou po jednom směru. Po jedné straně jsou vyvěšeny obrázky a děti si je musí zapamatovat. Nesmí se zastavovat ani otáčet zpět. Na konci cesty musí říct co nejvíce obrázků vedoucím po dobu 30 vteřin. Hra se hodnotí podle počtu obrázků.

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: LOVENÍ PEREL

PROSTŘEDÍ: Delší vycházka někam do okolí, louka

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Pouzdra od „Kinder vajíček“ plněné různým počtem perel, nebo falešnými perlami, stopky,

DOBA TRVÁNÍ: Vycházka na celé odpoledne, A1 30 min

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Komunikace - v různých situacích
Kooperace a kompetice - Rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládnání soutěže

PLÁN AKTIVITY 1: Lovení perel - Rozdělení do vylosovaných skupin. Ve vyznačeném prostoru „písečné pláže“ se budeme potápět do hlubin a lovit mušle s perly - pouzdra od „Kinder vajíček“ ve stanoveném časovém limitu. Budou v nich ukryté perly, v některých budou však jen falešné. Po uplynutí časového limitu, na daný povel, pouzdra

otevřou a úkolem bude navléknout pravé perly na provázek. Členové týmu s nejdelším perlovým náhrdelníkem, získávají nejvíce perliček do truhly.

Večerní činnosti:

AKTIVITA 1: ZLATÁ RYBKA

PROSTŘEDÍ: Zahrada se stoly a posezením

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: papíry, pastelky, voskovky, tempery

DOBA TRVÁNÍ: 60 min

CÍLE AKTIVIT:
Kreativita - pružnost nápadů, originalita
Komunikační dovednosti

PLÁN AKTIVITY 1: Kdybych vylovil zlatou rybku, přál bych si - Děti nakreslí své přání dle fantazie a jakou technikou chtějí.

Reflexe: Kdo drží v kroužku perlový náhrdelník, mluví.

Popis průběhu dne:

Celé dopoledne jsme hráli „Kimovu hru“. Děti, které měly aktivitu za sebou, měly volnou zábavu na zahradě v klidu a potichu, aby nerušily hráče. Při odpoledním výletě jsme šli hledat perly, které byly schované pod horou Luž, na kterou jsme si po aktivitě vylezli a podívali se, jak je jiná krajina v ČR a jaká je v Německu. Ve večerních hodinách jsme malovali přání od zlaté rybky. Originální přání od Adama mě nadchlo a zároveň rozsmutnilo. Nakreslil sebe jako tloušťka a od sebe šipku k hubenému klukovi.

Reflexe dne vedoucí tábora

A: Z hlediska práce s dětmi: Kimova hra pro mne jako pro dítě byla za trest. Vždycky jsem byla nervózní z toho, že nic neřeknu, protože si nic nepamatuju. Ale pro děti dnešní doby je hra oblíbená. Do konce vydrží být trpělivé a potichu. Čekají, než hru každý dohraje a kolik kdo obrázků řekl. Dopolední volba byla správná, protože se děti na aktivitu plně soustředily. Při lovení perel bylo hezké pozorovat, jak děti s nadšením otevírají vajíčka a

čekají, kolik perel najdou. Při malování přání od zlaté ryбки jsem poznala některé děti více do hloubky.

B: *Z hlediska plánování programu a vedení skupiny:* Tento den byl skvěle naplánovaný. Aktivity vyšly a počasí také. Pravidla byla hezky řečena a všichni vše pochopili.

Reflexe dne dětmi:

Děti byly s tímto dnem také spokojeni jako vedoucí. Míša dala rekord v Kimově hře a vyjmenovala všech 10 obrázků. Všechny děti jí zatleskaly. Lovení perel v kinder vajíčkách děti chvíli zmátlo a myslely si, že pak dostanou kinder vajíčko s čokoládou. Sára se prý bojí velkého lesa, a tak zůstala jen na okraji, poté ale pomáhala perly navlékat. Přání zlaté ryбки nadchlo především menší děti, věří, že se jim přání vyplní. Natálka, které se stýskalo každý večer, nakreslila svou maminku a přála si, aby už ji mohla obejmout.

Metodické poznámky, změny v plánu:

Tento den byl naprosto v pořádku. Jen Štěpán nechtěl malovat, že ho to nebaví, a tak si vzal knížku a četl si.

6. DEN - POBYT V LOS ANGELES (HOLYWOOD)

Dopolední činnosti:

MOTIVACE:

VZKAZ V LÁHVI

„Dostali jste nabídku k natočení filmové pohádky z královského prostředí. Připravte scénář, pohádku zahrajte. Nakreslete královský znak k vaší natočené pohádce.

Odpoledne vás prověřím v luštění hádanek a rébusů. Budete potřebovat psací potřeby.“

AKTIVITA 1: FILMOVÁ POHÁDKA

AKTIVITA 2: ERB POHÁDKY

AKTIVITA 3: MAŠINKY V HOLYWOODU

PROSTŘEDÍ: Zahrada, stoly s posezením

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

POMŮCKY: Možný materiál k vytváření a k malování

DOBA TRVÁNÍ: A1 45 min, A2 45 min, A3 20 min

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání ve skupině - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Komunikace - v různých situacích
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládnání soutěže
Kreativita - pružnost nápadů, originalita

PLÁN AKTIVITY1: Filmová pohádka – každý vylosovaný tým si vymyslí svou originální pohádku a zahraje ji celému táboru, každý z týmu by se měl zapojit – pohádka bude hodnocena

PLÁN AKTIVITY2: Erb pohádky – každá skupinka namaluje nebo vytvoří svůj erb pro svou pohádku - hodnoceno

PLÁN AKTIVITY 3: Mašinky v Hollywoodu – známá hra - skupinky po třech (přibližně stejná velikost), první má zavázané oči, poslední vede mašinku pomocí pohybu rukou (poklepáním na ramena druhého) - vše bez mluvení

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: HOLYWOODSKÁ PŘEHRADA „NADĚJE“

AKTIVITA 2: HLEDÁNÍ HLAVOLAMŮ

AKTIVITA 3: LODIČKY

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Vycházka na přehradu, prostor v lese

POMŮCKY: Připínáky, cca 25 hádanek a rébusů, papíry, tužky, papíry na lodičky,

DOBA TRVÁNÍ: A1 2h, A2 30 min, A3 30 min

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy
Komunikace - v různých situacích

PLÁN AKTIVITY 1: Vycházka na Hollywoodskou přehradu jménem Naděje

PLÁN AKTIVITY 2: Hledání hlavolamů

Tentokrát pracuje každý sám za sebe. Hodnocení bude podle věkových oddílů. Předškoláci budou mít úkoly kreslicí.

V lesnatém prostoru rozmístíme po stromech (připínáky) několik očíslovaných hádanek a rébusů označené barvou jednotlivých týmů – oddílů. Každý bude mít svůj papír a odpovídají na rébusy a hádanky.

PLÁN AKTIVITY 3: Lodičky - Děti si vyrobí lodičky z papíru, smočíme si nohy (dle počasí) a pustíme si naše loďky po vodě.

Večerní činnosti:

AKTIVITA 1: Vstupní lístek do kina

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Klubovna

POMŮCKY: čtvrtky, pastelky, nůžky, DVD přehrávač, TV, pohádka

DOBA TRVÁNÍ: A1 30 min, A2 60 min

CÍLE AKTIVIT:
Kreativita - originalita, pružnost nápadů
Komunikační dovednosti
Mezilidské vztahy

PLÁN AKTIVITY 1: Děti dostanou nastříhané proužky ze čtvrtky, z kterých musí vytvořit vstupní lístek do kina, kde bude název filmu, cena vstupenky, číslo řady a sedadla a nějaký obrázek k filmu.

PLÁN AKTIVITY 2: Kino. Děti mají za úkol se chovat slušně a tiše jako v kině.

Reflexe: V kroužku si povídáme, jaký jsme měli den. Kdo má mušli v ruce může povídat.

Popis průběhu dne:

Den začal filmově. Každý ve skupince si připravil nějakou vymyšlenou pohádku, kterou zahrál zbytku oddílů. Zapojit se měl každý, i kdyby dělal jen křoví. Po pohádce každá skupinka vytvořila či namalovala svůj erb pohádky. A zase tak, aby se zapojil každý. Až na Štěpána se opravdu každý zapojil. Mašinky jsme si zahráli, protože zbyl čas před obědem. Aktivita je bavila na tolik, že jsme ji musela ukončit, abychom stihli oběd. Po obědě následoval výlet na přehradu Naděje, kde jsme luštili hlavolamy a hádali hádanky. Malé děti, které neuměly psát, chodily s vedoucími. Na závěr si každý složil lodičku z papíru a pak jsme je najednou pustili po vodě. Po večeři následovala výroba lístku do kina, aby každý kino mohl navštívit. Všem vstupenka prošla a mohli jít na pohádku.

Reflexe dne vedoucí tábora

A: *Z hlediska práce s dětmi:* Spolupráce na pohádce i erbů proběhla naprosto skvěle. Děti úžasně komunikovaly a spolupracovaly. Nikoho neodstrkovaly a všechny zapojily. V kině se chovaly podle pravidel, a kdo už byl unavený, tak šel spát.

B: *Z hlediska plánování programu a vedení skupiny:* Skupinky pracovaly naprosto úžasně, takže to pro mne byla zpětná vazba, že jsem vše vysvětlila správně a na jejich očích jsem poznala, že aktivity jsou zvolené též správně.

Reflexe dne dětmi:

Děti v kroužku vyprávěly hlavně o přehradě Naděje a lodičkách. Filmové pohádky bavily tak 80% dětí. Ostatní měly nervozitu a strach v mluvení přede všema. Samuel byl nadšený, asi proto, že se rád předvádí a je komik. Sáře a Sofince se líbilo vytváření erbů k pohádce, protože moc rády malují. Mašinky by chtěli hrát i další den, a tak jsme si slíbily, že ve volné chvíli si je zahrajeme. Hlavolamy bavily Adama, který má doma i knížku s hádanky a různými rébusy. Filipkovi a Michalovi se nelíbil výběr pohádky v kině. Chtěli by pro příště jinou a ne tak dětskou.

Metodické poznámky, změny v plánu:

Mašinky jsem zařadila navíc pro přebytek času a nakonec děti tak zaujaly, že jsme málem nestihli oběd a aktivitu jsme musela ukončit. Hlavolamy a hádanky byly pro někoho moc těžké, ale byly namíchané podle složitosti a aspoň se lépe vyhodnocovalo. Kino bylo na dnešní den naplánováno, ale dokonce se i zhoršilo počasí a začalo pršet, takže nám to krásně vyšlo.

7. DEN - LAS VEGAS

Dopolední činnosti:

MOTIVACE: VZKAZ V LÁHVI

„Máte možnost se podívat do Las Vegas, centra hazardu. Protože cesta po souši je zdoluhavá a má moc zde nemá žádnou sílu, pomůžu vám českým pohádkovým kouzelným prstenem. Jakou filmovou pohádku mám na mysli? Na souši prý je spousta přírodních dobrůtek. Který tým nasbírá do své nádoby víc? Odměnou bude něco dobrého ... a samozřejmě body pro každého. Potřebuji nové kapitány se svými novými týmy.“

AKTIVITA 1: Vstupenka do CASINA

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Zahrada se stoly a místa k sezení

POMŮCKY: čtvrtky, pastelky, fixy, voskovky, nůžky, vyrobené papírové peníze, hra jménem BINGO

DOBA TRVÁNÍ: Celé dopoledne

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - pohled na svět očima druhého
Komunikace v různých situacích
Kreativita - pružnost nápadů, originalita

PLÁN AKTIVITY 1: Výroba vstupenky do Casina - dle své fantazie (Musí mít vše potřebné - cena, řada, sedadlo, obrázek k filmu, útržek)

PLÁN AKTIVITY 2: Návštěva Casina v Las Vegas - dětem povíme rizika hazardních her

Za vyrobenou vstupenku dostane každý finanční obnos, který může zhodnotit hazardní hrou nebo vše prohrát. Zahrajeme si BINGO. Komu dojdou peníze, nemůže pokračovat nebo si může půjčit, ale také se může stát, že bude dlužit.

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: VÝLET NA CELÉ ODPOLEDNE

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Vycházka do lesa

POMŮCKY: 3 barevné kyblíčky

DOBA TRVÁNÍ: cca 3h

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Komunikační dovednosti
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci

PLÁN AKTIVITY 1: Delší výlet do lesa, kde budeme poznávat přírodu, rozeznávat stromy například: (jehličnaté, listnaté, který jehličnan opadává, pod kterým jehličnanem nenajdeme šišku, ...)

Každý tým má jeden kyblíček s jinou barvou, do kterého společně sbírají borůvky po celou dobu výletu. O kyblíček se v týmu střídají. Který tým bude mít před večerí nejvíce borůvek, vyhrává a dostává perličky do truhly.

Večerní činnosti:

MOTIVACE: VZKAZ V LÁHVI

„Zítra se přesuneme po souši na exkurzi do Houstonu. Přezdívá se mu „Space city“ – odtud jsou řízeny vesmírné lety amerických raketoplánů. Město se dále specializuje na výrobu zařízení k těžbě ropy. Zdejší přístav je desátým největším přístavem na světě.“

AKTIVITA 1: POZOROVÁNÍ NOČNÍ OBLOHY

AKTIVITA 2: STEZKA ODVAHY

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Zahrada, kniha souhvězdí, krátký okruh okolo penzionu

POMŮCKY: dostatek svíček, lampionků, zapalovače

DOBA TRVÁNÍ: A1 15 min, A2 60 min

CÍLE AKTIVIT:
Mezilidské vztahy
Komunikace - v různých situacích

PLÁN AKTIVITY 1: POZOROVÁNÍ - noční oblohy, pozorujeme hvězdy a snažíme se nějaké zapamatovat, k dispozici máme knihu souhvězdí, abychom mohly některé pojmenovat

PLÁN AKTIVITY 2: STEZKA ODVAHY - děti nic netuší a připraví se do postele jako obvykle. Po večerce jdou vedoucí připravit okruh a zapálit svíčky a připravit lampiónky. Po té se budí děti a vydávají se na cestu s odvahou. Malé děti mohou jít ve dvojici, kdo se moc bojí - nenutíme!

Reflexe: V kroužku si posíláme los z BINGA. Kdo má los, mluví.

Popis průběhu dne:

Dopoledne jsme měli v Las Vegas. Do casina se dostali všichni, protože si vyrobili platnou vstupenku. Zde jsme poznali, jak rychle se dají peníze utratit neboli prohrát. Hru BINGO nikdo neznal, zaujala hned. Malým dětem jsem pomáhala já nebo jiný vedoucí. Šimon plakal, že peníze rychle utratil a nemohl hrát dál. Štěpán, kterého skoro nic nebaví, měl ale svou taktiku a vydržel hrát skoro nejdéle. V odpoledních hodinách jsme se vydali na výlet s barevnými kyblíčky ve skupinkách a soutěžili, kdo nasbírá nejvíce borůvek. Které nám letos moc nerostly. Večer jsme pozorovali noční oblohu, ale bohužel nám nebylo přáno a hvězdy v ten večer nebyly vidět. Ukázala jsem tedy alespoň dětem knížku, v které byla různá souhvězdí, a povídali jsme si o nich v kroužku po skupinkách. Po večerce jako překvapení se šla připravit stezka odvahy. Nakonec šlo tak 80% dětí. Někdo se bál, někdo nešel probudit.

Reflexe dne vedoucí tábora

A: Z hlediska práce s dětmi: Dopolední BINGO bylo zábavné a naučné. Dopolední výlet děti braly jako výlet a povídaly si, zpívaly, ... Stezka odvahy byla vhodně připravena. Pomohli nám i majitelé penzionu a připravili nám lampiónky po celé cestě na louce i lesem, z kterých byly děti unešené a připadaly si spíše jako v pohádce než na stezce odvahy.

B: *Z hlediska plánování programu a vedení skupiny:* U BINGA jsem se bála, že pro děti bude dlouhé dopoledne a budeme muset vymyslet jiné aktivity. Ale aktivita je nadchla. A i když někdo prohrál všechny peníze, koukal, jak to jde ostatním. Odpolední výlet s borůvkami bych pro příště naplánovala zábavněji. Po cestě schovat otázky o Las Vegas například.

Reflexe dne dětmi:

Děti si nemohly vynachválit hru „BINGO“. Takže výroba vstupenky byla motivující a nedočkavě přemýšlely, jaká hra to vlastně je. V kroužku mluvily skoro jen o ní. Šimon byl našťavý, že prohrál všechny peníze, a že chce hrát příští den znovu. Děti mu vysvětlovaly, že si musí dát příště pozor a nesmí všechny peníze utratit hned. Některé mrzelo, že letos nerostlo tolik borůvek, a tak soutěž byla moc těžká. Pozorování oblohy nevyšlo a například Eliška řekla, že si jí prohlídne druhý den a bude na ní koukat pokaždé, když si vzpomene, aby na další tábor byla připravená.

Metodické poznámky, změny v plánu: Pozorování oblohy v tento den moc nevyšlo, protože nebylo jasno a skoro žádné hvězdy nebyly vidět. Musela jsem tedy dětem ukázat souhvězdí v knize ve skupinkách. Stezku odvahy nám pomohli připravit i majitelé penzionu, kteří vytvořili tak krásné prostředí, že si děti připadaly jako v pohádce a tím jim vytvořili krásnou vzpomínku.

8. DEN - HOUSTON

Dopolední činnosti:

MOTIVACE:

VZKAZ V LÁHVI

„Pro rychlejší přesun do Houstonu použijeme pohádkové „sedmimílové boty“ – skok (trojskok) do dálky z místa. Přesouvá se nejen každý sám za sebe, ale součty všech trojskoků celého týmu se dozvíme, v jakém pořadí se do Vesmírného městečka dostanete.“

AKTIVITA 1: SOUHVĚZDÍ

AKTIVITA 2:TROJSKOK

AKTIVITA 3:TÁBOROVÉ POHLEDNICE

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Rovný povrch, zahrada

POMŮCKY: metr, křída, seznam dětí, tužka, rovný klacek, papíry, pastelky, voskovky, fixy, čtvrtky, nůžky, barevné čtvrtky

DOBA TRVÁNÍ: A1 30 min, A2 90 min, A3 45 min

CÍLE AKTIVIT:
Kreativita - pružnost nápadů, originalita, tvořivost v mezilidských vztazích
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci
Komunikace - v různých situacích
Mezilidské vztahy

PLÁN AKTIVITY 1: Kreslení souhvězdí - které děti napadne, nebo které viděly na obloze. Všechny souhvězdí nalepíme po oddílech na balicí papír (oblohu).

PLÁN AKTIVITY 2: Trojskok v sedmimílových botách z místa - počítaná poslední stopa, dva pokusy - delší skok počítán (hodnocen na konci tábora s během jako tažní psi). Sečtení také všech skoků v týmu. Nejdelší skok obodován perlami.

PLÁN AKTIVITY 3: Výroba táborových pohlednic - děti nakreslí na čtvrtku, co se jim nejvíce líbilo na táboře. Rozstříhání obrázku na PUZZLE, poté složení zpátky a nalepení na barevnou čtvrtku.

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: Hledání pokladu

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Vycházka pod horu Luž (les)

POMŮCKY: Krepový nastříhaný papír (dvě barvy), papíry a tužku na úkoly, poklad pro děti

DOBA TRVÁNÍ: 2,5h

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
Komunikace - v různých situacích

PLÁN AKTIVITY 1: Hledání pokladu! - Vycházka pod nejvyšší horu Lužických hor „Luž“. Děti půjdou po celou cestu po fáborkách a budou plnit úkoly (dvě barvy). Na konci cesty pod horou budou hledat poklad, ve kterém najdou sladkost a malý dáreček na památku.

Večerní činnosti:

AKTIVITA 1: Lov brouků

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Zahrada ve tmě

POMŮCKY: Svítící brouci, seznam jmen, stopky

DOBA TRVÁNÍ: 10 min

CÍLE AKTIVIT:
Mezilidské vztahy
Komunikace - v různých situacích
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci

PLÁN AKTIVITY 1: Lov brouků – svítící brouci ve tmě. Po večerce se rozházejí nasvícení brouci po zahradě (jako nebe). Po té vypustíme oblečené děti, které budou mít za úkoly nasbírat každý sám za sebe co nejvíce brouků. Po určité době a určitý signál ukončíme hledání a každý si spočítá body (perly) za brouky (jeden brouk - jeden bod, velký brouk - tři body).

Reflexe: V kroužku si posílám svítícího brouka, kdo drží, může mluvit.

Popis průběhu dne:

Dopoledne začalo souhvězdím, o kterém jsme si povídali předchozí večer. Děti vymýšlely originální nápady. Ovšem tak půlka dětí měla souhvězdí ve znamení rodiny. Blížil se odjezd domů a už se moc těšily. U trojskoku na stýskání zase zapomněly. Zapojil se dokonce Kubík s nemocnou nožičkou, a jak mu to šlo. Pohlednice se všem moc povedly a s nadšením kreslily, stříhaly i lepily. Nejčastěji kreslily penzion, bazén a rýžování zlata. V odpoledních hodinách jsme se vydali hledat poklad po vyznačené cestě. Úkoly všichni splnili a tak si mohli najít poklad, z kterého byly děti nadšené. Po večeri, když se setmělo, rozházeli jsme nasvícené umělé brouky po zahradě a pustili jsme děti.

Reflexe dne vedoucí tábora

A: *Z hlediska práce s dětmi:* U trojskoku Štěpán řekl, že skákat neumí a že nechce. Nenutili jsme ho. Řekli jsme mu, ať kouká na ostatní, jak se to dělá a když bude chtít tak to vyzkouší. Jako poslední jsi to šel na konec zkusit a zapojil se do soutěže. Pohlednice mne velice překvapily, jak se jim povedly. Většina dětí tuhle techniku už dělala ve škole, takže jsme nemusela ani moc vysvětlovat. Malým dětem jsem pomáhala hlavně stříhat. Hledání pokladu je každý rok pro děti darem. Zbožňují hledat další označenou cestu, úkol, plnit úkol a na konec když vědí, že je čeká nějaký poklad pro každého.

B: *Z hlediska plánování programu a vedení skupiny:* Souhvězdí nakonec dopadlo dobře, přesto, že jsme na vlastní oči hvězdy předchozí večer neviděly. U trojskoku jsem byla moc ráda, jak jsme to vyřešili se Štěpánem, a že se na konec zapojil. U pokladu se mi povedlo naplánovat zajímavou cestu lesem, kde bylo dostatek místa na plnění úkolů a hlavně zajímavé úkoly pro děti.

Reflexe dne dětmi:

Děti v kroužku mluvily nejdříve o stezce odvahy, kterou někteří plnily v noci. Chlubily se dětem, které stezku neabsolvovaly. Při vytváření souhvězdí se prý společně zasmáli, vymýšleli různé tvary a k tomu vtipné názvy. Elišce sportovkyni se nejvíce líbil trojskok. Výroba pohlednice byla pro děti zajímavá. Hlavně stříháním a zpátky lepením. Hledání pokladu zaujalo všechny děti, protože šly za cílem najít si dáreček. Lindě se nejvíce líbila aktivita, kde jsme hledali brouky. Dokonce si chtěla jednoho odvést domů, což nešlo, abychom si aktivitu mohli zopakovat příští pobyt.

Metodické poznámky, změny v plánu:

Aktivitu s brouky jsem zopakovala ještě jednou. Z důvodu volného času před večerkou, a protože děti chtěly.

9. DEN - HAWAI

Dopolední činnosti:

MOTIVACE: VZKAZ V LÁHVI

„V Houstonu na nás čeká naše výletní loď a po nalodění nás dopraví na Havaj. Než tam budeme, vyrobíme si KAPITÁNSKÉ ČEPICE.“

AKTIVITA 1: Námořnické čepice

AKTIVITA 2: Pasování

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Zahrada

POMŮCKY: Papírové tácky, krepový papír, lepidlo, fixy, nůžky, CD přehrávač, hudba, rychlé špunty, malé občerstvení

DOBA TRVÁNÍ: 60 min

CÍLE AKTIVIT:
Kreativita - pružnost nápadů
Komunikace - v různých situacích

PLÁN AKTIVITY 1: VÝROBA NÁMOŘNICKÝCH ČEPIC - Výroba čepic z papírových talířů, čtvrtky a krepového papíru.

PLÁN AKTIVITY 2: PASOVÁNÍ LODNÍKŮ NA NÁMOŘNÍKY – převlečení do námořnických převleků, které si děti přivezly s sebou a nasazení námořnických čepic. Na zahradě se po jednom budou pasovat lodníci na námořníky. (Pasovat kotvou z kartonu, postříkat slanou mořskou vodou a nasadit čepici). Pasovat se bude velkou kotvou vyrobenou z kartonu. Poté se na zahradě (palubě) bude konat menší slavnost. Tanec, hudba, pití, občerstvení, soutěže.

Odpolední činnosti:

AKTIVITA 1: Táborová pouť na Hawaii

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Zahrada

POMŮCKY: Materiál k různým stanovištím, papírové vyrobené peníze

DOBA TRVÁNÍ: Celé dopoledne s přestávkami

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy
Komunikace - v různých situacích
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládnání soutěže

PLÁN AKTIVITY 1: TÁBOROVÁ POUŤ NA HAWAI - Dále pokračujeme v námořnickém oblečení. Táborová pouť je naše každoroční oblíbená aktivita. Děti chodí po stanovištích k vedoucím, kde soutěží. Kdo vyhraje, dostane naše táborové peníze, za které si může koupit něco pro mamku, tatku, sourozence, ... Tato pouť trvá skoro celé odpoledne, aby děti měly čas vydělat si co nejvíce peněz.

Večerní činnosti:

AKTIVITA 1: Lodní deník

AKTIVITA 2: Opékání na lodi

AKTIVITA 3: Lodní party na rozloučenou

AKTIVITA 4: Kouzelná plachetnice

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Zahrada

POMŮCKY: Lodní deníky, buřty, chleby, hořčice, kečup, vidlice na opékání, dřevo, ohniště, oheň, přehrávač, hudba, hawaiské sukně pro děti i vedoucí, dostatek čajových svíček, zapalovač

DOBA TRVÁNÍ: A1 20 min, A2 90 min, A3 90 min, A4 20 min

CÍLE AKTIVIT:
Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině
Mezilidské vztahy
Komunikace - v různých situacích
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci

PLÁN AKTIVITY 1: LODNÍ DENÍK - založení všech výkresů a výrobků

PLÁN AKTIVITY 2: OPÉKÁNÍ NA LODI - neboli táborák - každý si opeče buřtu s chlebem, malým dětem ho opeče někdo velký, opékat budou děti ve skupinkách po 5 ti

PLÁN AKTIVITY 3: LODNÍ PÁRTY NA ROZLOUČENOU - Menší diskotéka na lodi (hudba, tanec, soutěže, zábava) - k dispozici máme hawaiské sukne

PLÁN AKTIVITY 4: PŘEKVAPENÍ - KOUZELNÁ PLACHETNICE - po večerce dětem připravíme čajové svíčky na zahradě ve tvaru plachetnice. Když děti přijdou, pustíme pomalou píseň a vedoucí poděkují za celý tábor. Každý si bude přát přání a sfoukne jednu svíčku. K tomu stále hraje pomalá píseň na rozloučenou.

Reflexe: Povídání v kroužku u plachetnice o celém táboře.

Popis průběhu dne:

Celý pobyt každý čekal na to, až bude pasován na námořníka. Ale aby tomu tak bylo, musel si každý vyrobit čepici ve své barvě. Po vyrobení čepic jsme si všichni nastoupili a pasovali každého lodníka na námořníka. Jeden vedoucí ho pasoval kotvou, další ho pocákal slanou vodou a poslední nasadil čepici. Po pasování jsme měli menší oslavu na palubě. Dětské šampaňské víno, trochu hudby a tance. V odpoledních hodinách jsme zůstali na palubě a uspořádali hawaiskou pouť, kde děti soutěžily, dostaly papírové peníze a za ně mohly koupit nějaký dáreček sobě nebo někomu z rodiny na přivítanou. Někdo koupil jeden, někdo koupil více. Lucinka, která měla už nakoupeno pro všechny z rodiny, a peníze jí přebývaly. Dala je své kamarádce Štěpánce, aby mohla koupit nějaký dražší dárek pro maminku. Večer jsme opékali buřty jako na každém pravém táboráku. Někdo chtěl pořádně opečený, někdo málo a někdo dokonce neupečený. Po buřtech jsme si udělali menší diskotéku. Tančili jsme, soutěžili jsme, povídali jsme si a zpívali. Večer po večerce jsme vytáhli děti z pokojů na zahradu a jako překvapení jsem jim vytvořila plachetnici

z čajových svíček, která krásně svítala. Pustila jsme pomalou hudbu a poděkovala všem zúčastněným za skvělý pobyt a za skvělé chování k druhým. Děti si pak mohly přát nejtajnější přání a sfouknout si svíčku.

Reflexe dne vedoucí tábora

A: *Z hlediska práce s dětmi:* Tento předposlední den byl pro děti nezapomenutelný. Užily si ho, jak jen mohly. Čepice si s nadšením odvezly druhý den domů na hlavě a dokonce s nimi i soutěžily na pouti. Dárčky předaly maminkám a tatínkům, že jim je samy koupily a o plachetnici vyprávějí dodnes. Celý den jsem mohla pozorovat, jak většina dětí udělala velký pokrok. Na pouti krásně spolupracovaly, pomáhaly si vydělat peníze a půjčovaly si navzájem. Na party, kdy měly volný prostor, spolu navzájem všichni komunikovali. Posun byl u některých dětí opravdu velký. Vymýšlely různé pohybové hry, soutěže, jen aby nemusely jít brzy spát a mohly být s kamarády.

B: *Z hlediska plánování programu a vedení skupiny:* S dnešním programem jsem spokojená. Nic bych neměnila.

Reflexe dne dětmi: Námořnické čepice pro děti znamenaly hodně. Moc se jim líbily. U pasování se děti prý cítily jako by něco dokázaly a byly na sebe pyšné. Pout' pro většinu byla nezapomenutelná. Holky z velkého oddílu byly rády, že mohly mamince koupit náušnice, kabelku nebo prstýnek. Štěpánka děkovala Lucince, že jí věnovala peníze, aby mohla koupit dárek. Bez opékání buřtů by si prý tábor neuměly představit. Malé děti děkovaly velkým klukům, za opečení jejich buřta. Na party někoho tancování nebavilo, tak jen koukaly a soutěžily. U plachetnice, která všechny naprosto mile překvapila, jsme si povídali o celém pobytu. S táborem bylo 90% dětí spokojeno. Štěpán řekl, že příští rok už nepojede (na další rok se přihlásil znovu). Filípek předškolák byl s táborem spokojený, moc se mu líbil, ale každý den se mu stýskalo a plakal. (Na další tábor se nepřihlásil). Nejvíce si děti chválily rýžování zlata, dnešní plachetnici, stezku odvahy, hledání pokladu, hawaiskou pout' a opékání buřtů.

Metodické poznámky, změny v plánu: Svíček bylo více než dětí. Přáli jsme si každý víc přání.

10. DEN - CESTA ZPĚT DOMŮ

AKTIVITA 1: Úklid kajut

AKTIVITA 2: Vyhodnocení celého tábora

VĚKOVÁ KATEGORIE: Celá skupina

PROSTŘEDÍ: Pokoje, zahrada, klubovna

POMŮCKY: Kufry, napsané diplomy, odměny pro děti

DOBA TRVÁNÍ: A1 90 min, A2 60 min

CÍLE AKTIVIT:
Mezilidské vztahy
Komunikace - v různých situacích
Kooperace a kompetice - rozvoj dovedností pro spolupráci

ÚKOL A: Úklid kajut – balení kufrů, společné pomáhání malým námořníkům

ÚKOL B: Vyhodnocení celého tábora: Je to tady. To na co čeká každý námořník celý pobyt. Vyhodnocení všech soutěží a aktivit během celého pobytu. Vítězové dostávají diplom a sladkou odměnu. Například: úklid pokojů, trojskok, běh tažných psů, stezka odvahy, orientační běh, Kimova hra ...

Každý z nás něco dokáže, každý je v něčem dobrý.

A ta hlavní cena je za vyhodnocení táborové hry (body neboli perly ve svých truhlách, které sbírali po celý pobyt). Každý se umístí, každý dostane dáreček. Radost máme všichni. Také nás čeká práce s plakátem z prvního dne, kam děti dávaly svá očekávání od tábora. Musíme všechna zreflektovat.

Reflexe: Povídání v kroužku. Vyhodnocení všech soutěží a aktivit během celého pobytu.

Popis průběhu dne: Na poslední den se těšila asi víc jak půlka tábora. Dopoledne nás čekalo balení všech našich věcí. Velké děti pomáhaly malým. Po sbalení kajut jsme si dali svačinku a po ní nás čekalo vyhodnocení etapové hry, předání diplomů, sladkosti a malého dárečku. Po vyhodnocení jsme si sedli do kroužku a rozbalila jsem plakát s očekáváními od tábora z prvního dne. Brali jsme kartičku po kartičce a hodnotili, zda jsme daná očekávání splnili, co šlo a co nešlo. Co jiného nového jsme zažili, atd. Poté nás čekal dobrý oběd a po obědě jsme všichni čekali, až si pro nás přijedou naši nejbližší. Jako každý rok, nám někdo zůstal. Adélky rodiče si spletli den a mysleli si, že pobyt končí až zítra.

Nakonec jsme si s Adélkou koupily nanuk, aby čekání bylo kratší. Přivítání bylo o to větší a radostnější.

Reflexe dne vedoucí tábora:

A: Z hlediska práce s dětmi: Tento den byl na jednu stranu veselý, že se všichni těšili domů, ale na druhou stranu smutný, musíme rozloučit. Pozorovat, některé děti, jaký si vytvořily vztahy mezi sebou, bylo úžasné. Přesto, že se většina měla setkat v září ve škole, upustily i malou slzičku, že se jim bude stýskat. Dokonce i já, když mě většina dětí obejmula a děkovala mi za skvělý tábor.

Důležité byly reflexe dětí. Snažila jsem se je celý den, i den předchozí, pozorovat, klást záměrné otázky, brala jsem si je na chvíli stranou, atd., abych měla dost materiálu a mohla pak zhodnotit dané cíle. Musím říct, že jsem měla radost z výsledků, které uvidíte dále v grafech.

B: Z hlediska plánování programu a vedení skupiny: Poslední den byl naplánován v rámci možností. Dopoledne byla trochu rozlitané s balením, ale zvládli jsme to na jedničku.

Reflexe dne dětmi: Většina dětí byla z tábora nadšená. Těšily a hlásily se už na další rok. Malá Adélka dokonce řekla, že na tento tábor bude jezdit do té doby, než se stane dospělou. Hodně dětí měla radost z dárečku, který si mohly vybrat, dokonce tam někdo našel něco, co si dlouho tajně přál. Filípek se ptal, proč nedostal diplom za úklid, když uklízel. Ovšem vyhrát mohl jen ten nejlépe uklizený pokojíček po celou dobu plavby. Sofinka se ptala, proč nedostala diplom za stezku odvahy, a kdy byla. (Sofinka spala tak tvrdě, že nešla probudit). Myslím si, že pro děti je důležitá jak spolupráce tak i uvědomit si, že abych byl v něčem nejlepší, tak proto musím něco udělat. Byla jsem velmi ráda, že se děti navzájem uměly ocenit a zatleskat tomu, kdo byl třeba v něčem lepší. Příští rok to může být jinak.

Metodické poznámky, změny v plánu: Svačinu jsme museli posunout o trochu déle, balení se protáhlo.

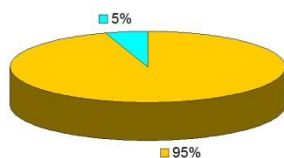
8 Reflexe celého programu

Zhodnocení jednotlivých cílů programu

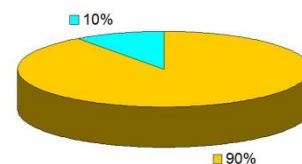
Skupinové:

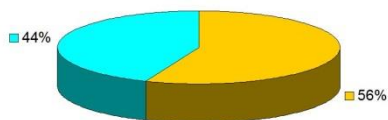
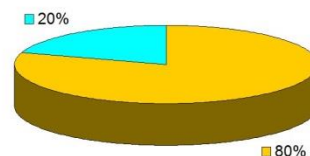
Cíl	Indikátor	Metoda	Výsledek
C1	Na konci pobytu znají účastníci jménem 90% táborníků.	Řízený rozhovor Pozorování	ANO
C2	Alespoň 90% účastníků na konci tábora pojmenuje zarámování.	Řízený rozhovor	ANO
C3	Více jak 50% účastníků vyjmenuje země, kterými jsme putovali.	Řízený rozhovor	ANO
C4	Na konci tábora alespoň 50% dětí projeví zájem jet na tábor v obdobném složení a duchu i příští rok.	Řízený rozhovor	ANO

Grafy: C1

C2

C3**C4****Cíle OSV (dle RVP pro ZV, s 92):**

Cíl	Indikátor	Metoda	Výsledek
C1 <i>„Poznávání lidí – vzájemné poznávání ve skupině“</i>	Děti splní dané úkoly, hry a další aktivity se zaměřením na vzájemné poznávání lidí ve skupině.	Pozorování Řízený rozhovor Reflexe	Úkol splněn
C2 <i>Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, pohled na svět očima druhého</i>	Děti splní dané úkoly, hry a další aktivity se zaměřením na chování podporující dobré vztahy	Pozorování Řízený rozhovor Reflexe	Úkol splněn
C3 <i>Komunikace – komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost...)</i>	Děti splní dané úkoly, hry a další aktivity se zaměřením na rozvoj komunikace v různých situacích.	Pozorování Řízený rozhovor Reflexe	Úkol splněn

C4 <i>Kooperace a kompetice – rozvoj dovedností pro spolupráci a pro etické zvládání soutěže.</i>	Děti splní dané úkoly, hry a další aktivity se zaměřením na spolupráci a soutěžení dle pravidel.	Pozorování Řízený rozhovor Reflexe	Úkol splněn
C5 <i>Kreativita – pružnost nápadů, originalita, schopnost „dotahovat“ věci do konce, tvořivost v mezilidských vztazích“</i>	Děti splní dané úkoly, hry a další aktivity se zaměřením na tvořivé nápady, dokončování úkolů, kreativní řešení situací a problémů.	Pozorování Řízený rozhovor Reflexe	Úkol splněn

Pozn. Všechny zadané úkoly děti splnily. Jako skupina tedy naplnili všechny indikátory. Individuálně lze děti v tomto počtu hodnotit jen podle osobních pocitů na základě pozorování a rozhovorů. Domnívám se, že každé dítě udělalo dle svého tempa určitý, aspoň malý, krůček v každém cíli.

Cíle individuální pro vedoucí tábora:

Hodnotící škála

Cíl	Indikátor	Metoda	Výsledek
C1 Vedoucí tábora získá nové dovednosti potřebné k tvorbě programu letního tábora.	Vedoucí sestaví a ověří program pro smíšenou dětskou skupinu.	Písemná reflexe	Splněno

C2 Vedoucí tábora získá nové zkušenosti práce se smíšenou dětskou skupinou	Vedoucí povede dětskou smíšenou skupinu. Bude reagovat na potřeby dětí, potřebné změny v programu, formování skupiny.	Písemná reflexe	Splněno
C3 Vedoucí tábora získá nové zkušenosti ve vedení reflexí dětské skupiny.	Vedoucí povede různé typy reflexí a bude si je zaznamenávat a promýšlet.	Písemná reflexe	Splněno

Reflexe vedoucí:

C 1: Vedoucí tábora získá nové dovednosti potřebné k tvorbě programu letního tábora.

Na základě pozorování dětí jsem zjistila jejich potřeby. Snažila jsem se splnit pět cílů, které jsem v průběhu programu reflektovala a měnila program dle potřeb dětí a momentální situace (viz změny v plánu). Při tvorbě programu letního tábora jsem si uvědomila, že je velmi náročné sestavit program pro smíšenou skupinu. Snažila jsem se tedy nabídnout dětem takové aktivity, které by zaujaly děti od 6 - 11 let.

Práce na tomto letním táboru mi přinesla nové dovednosti v plánování. Zjistila jsem jak úzce je propojena teorie s praxí, že k tomu, aby byl program dětem skutečně přínosný, je třeba znát například vývojovou psychologii, zážitkovou pedagogiku a různé vybrané metody práce s dětmi.

C 2: Vedoucí tábora získá nové zkušenosti práce se smíšenou dětskou skupinou.

Záměrem byl rozvoj osobnostních, sociálních a morálních kompetencí dětí. Protože byl program organizován pro větší počet táborníků, snažila jsem se, aby byl dán prostor zejména individuálnímu přístupu. Potvrdilo se mi, jak je důležité, dát každému

místo pro své jednání a rozhodování. Každý potřebuje čas pro dokončení svého řešení, aby zjistil, že existuje několik správných možností, a že i on má alespoň kousek pravdy. Právě hledání neotřelých řešení rozvíjí kreativitu dětí. Tato řešení nemusí být vždy úspěšná. Nesmíme dovolit, aby se ostatní posmívali jenom proto, že má někdo jiný názor než většina. Když tak nastane, tak vysvětlit, že žádná odpověď není špatná. Každý má jiné myšlení, jiné nápady a jinou pravdu. Když děti odjížděly, viděla jsem u některých veliký pokrok. Adélka přijela jako introvertní dítě, které se zpočátku neprojevovalo a bálo se v čemkoliv vyjádřit. Při odjezdu měla nové kamarádky, získala několik diplomů a dokonce pronesla krátkou řeč a poděkovala za krásný tábor, na který bude jezdit až do dospělosti. Myslím si, že nás práce ve smíšené skupině velmi obohatila. Starší děti se naučily respektovat tempo mladších dětí, pomáhaly jim a zároveň je naučily spoustu nového. Toto učení dětí dětmi beru jako velmi cenné.

Také jsme zjistili, jak důležitou roli hraje „Stejskáček“ - malý plyšový medvídek, díky kterému Filípek (předškolák) každý večer usnul. „Stejskáčka“ vozíme každý rok. Slouží k lepšímu usnutí

C 3: Vedoucí tábora získá nové zkušenosti ve vedení reflexí dětské skupiny.

Při kolektivních hrách bylo vidět, jak někteří jedinci umí motivovat méně zdatné spoluhráče. Tím ukázali ostatním, jak důležitá je spolupráce a podpora pro společný život. V situacích, kdy má jedinec překonat svůj strach, byla řešení různá. Někteří si našli pomoc u kamaráda, jiní situaci vzdali bez náznaku snahy. Při večerních rozhovorech k hodnocení dne se některé děti zapojovaly až v druhé polovině pobytu. Zpočátku nejprve poslouchaly ostatní a pro své názory sbíraly odvahu. Postupem času se do reflexí začaly zapojovat všechny děti. Zjistila jsem, že v reflexích nehrálo tolik roli věk dětí, ale jejich odvaha promluvit, odvaha zaujmout k něčemu názor nebo s něčím nesouhlasit. Velmi se osvědčilo, že jsme si po reflektivním kruhu posílali motivační předmět toho určitého dne.

9 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo na základě vlastních zkušeností vytvořit desetidenní program letního tábora s využitím osobnostní a sociální výchovy, pro děti mladšího školního věku, se zaměřením na rozvoj kreativity a posílení vztahů ve skupině, který byl následně realizován a zhodnocen.

Na základě pozorování dětí a jejich potřeb jsem navrhla program pro smíšenou skupinu dětí. Tento program jsem během deseti dní realizovala a reflektovala.

Při dramaturgii tábora jsem se snažila vycházet z modelu učení Dobrodružná vlna a fází vývoje skupiny dle Bruce Tucmana.

Vytkla jsem si tři roviny cílů: skupinové, dále cíle osobnostní a sociální, a cíle pro mojí osobu vedoucí tábora. Snažila jsem se, aby to byly cíle reálné a pokud možno měřitelné.

Cíle skupinové mi pomohly ověřit, jak se děti v programu orientovaly, zda byla vhodně zvolena motivace (zarámování). Zda děti „žily“ putováním po jednotlivých zemích a zda je „plavba“ zaujala natolik, aby se chtěli zúčastnit dalšího tábora ve stejné sestavě.

Cíle osobnostní a sociální výchovy jsem čerpala z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Snažila jsem se vybrat aktivity, které by napomáhaly rozvoji spolupráce ve skupině, poznávání lidí, komunikaci v různých situacích, férové soutěži, a také, aby zde byl prostor pro tvořivá neotřelá řešení, pro kreativitu v řešení problémů a rozvoj fantazie. Ověřila jsem si, že cíleně zařazovat osobnostní a sociální výchovu do programu letního tábora je nejen možné, ale hlavně velmi přínosné, jak pro skupinu dětí, tak i pro jednotlivce.

Cíle individuální pro vedoucí tábora mě učily vést cílenou reflexi s dětmi, ale i (a to pro mě bylo velmi těžké) reflexi sama se sebou. Myslím, že tady jsem ještě stále na počátku, ale snažila jsem se vždy poctivě zapsat všechny potřebné změny programu či případné didaktické poznámky. Hodně pro mě znamenala práce s plakátem očekávání malých táborníků, ke kterému jsme se s dětmi v závěru vrátily. Velmi mě potěšilo, že téměř všechna jejich očekávání byla naplněna.

Při vyhodnocování cílů jsem používala zejména pozorování, řízený rozhovor, reflexi v kroužku a písemnou reflexi nebo reflexi kresbou (u mladších dětí).

Výše uvedené výsledky ukazují, že cíle byly v průběhu programu plněny a naplněny.

Z „plavby Severní Amerikou“ si odvážím spoustu zážitků, nových zkušeností, ale také dalších otázek, které si budu snažit zodpovědět zase dalším táborem.

Program oslovil i ostatní kolegyně, které byly jako vedoucí dalších oddílů na našem táboře. Věřím, že do budoucna sestavíme jeden společný program pro všechny oddíly zaměřený na osobnostní a sociální výchovu. Budu ráda, když má práce přispěje i praxím studentům Technické univerzity v Liberci.

10 SEZNAM LITERATURY:

1. BURDA, J., ŠLOSAROVÁ, V., a kol. Tábory a další zotavovací akce. Aktualizované vyd. Praha 10: NIDM MŠMT, 2008. ISBN 978-80-86784-59-5
2. ČINČERA, J. Práce s hrou pro profesionály. 1. Vyd. Praha: GradaPublishing, a. s., 2007. ISBN 978-80-247-1974-0
3. DACEY, J. S., LENNON, K. H. Kreativita. 1. Vyd. GradaPublishing, spol. s. r. o., 2000. ISBN 80-7169-903-9
4. DOLEŽALOVÁ, E. Hry na dětské tábory. 1. Vyd. Havlíčkův Brod: GradaPublishing, a. s., 2004. ISBN 80-247-0702-0
5. FOGLOVÁ, M. Táborové etapové hry. 1. Vyd. Praha: Portál, s. r. o. 2006. ISBN 80-7367-128-X
6. HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 1. Vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X
7. HERMOCHOVÁ, S., VAŇKOVÁ, J. Hry pro rozvoj skupinové spolupráce. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0727-6
8. HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5
9. KALÁBOVÁ, N. Hry a pohádkové čarování. 1. Vyd. Havlíčkův Brod: GradaPublishing, a. s., 2006. ISBN 80-247-1239-3
10. KALÁBOVÁ, N. Pohádkové hry. 1. Vyd. Havlíčkův Brod: GradaPublishing a.s., 2003. ISBN 80-247-0498-6
11. KASÍKOVÁ, H. Učíme (se) spolupráci spoluprací. 1. Vyd. Kladno: AISIS o. s., 2005. ISBN 80-239-4668-4
12. KRÍŽ, P. Kdo jsem, jaký jsem. 1. Vyd. Kladno: AISIS o. s., 2005. ISBN 80-239-4669-2
13. PAUSEWANGOVÁ, E. 100 her k rozvoji tvořivosti v předškolním a mladším školním věku. Původní německé Vyd. Praha: Portál, 1992. ISBN 80-85282-59-3
14. PAUSEWANGOVÁ, E. 100 didaktických her pro skupiny dětí od 3 do 8 let. České Vyd. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-49-6
15. PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5
16. ŘÍHOVÁ, M. Ze školení hlavních vedoucích. Příručka. České Budějovice, 2003.

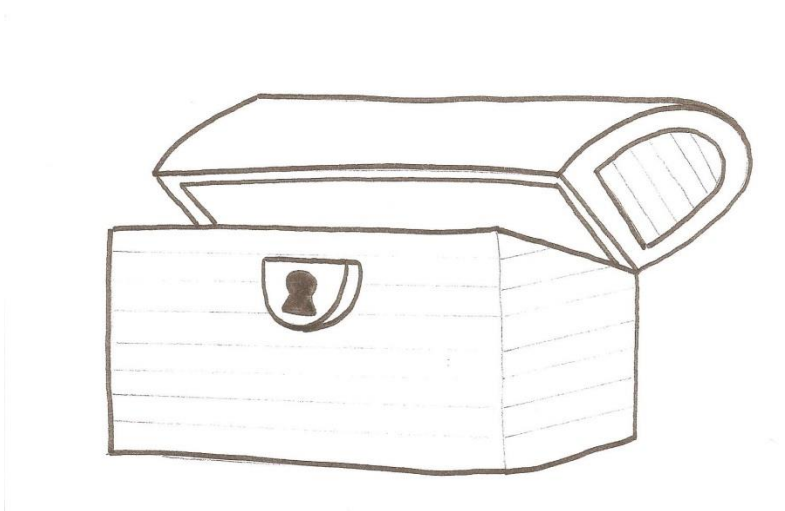
17. SPOUSTA, V. Teoretické základy výchovy ve volném čase. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-1007-X
18. VALENTA, J. Didaktika osobnostní a sociální výchovy. 1. Vyd. Praha 7: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4473-5
19. VALENTA, J. Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi. 1. Vyd. Kladno: AISIS o. s., 2006. ISBN 80-239-4908-X
20. VALENTA, J. Učit se být. 2. Vyd. Praha 5: AISIS o. s., 2003. ISBN 80-86106-10-1
21. VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0
22. VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V. Základy pedagogiky volného času. Brno: Paido, 1995. ISBN 80-901737-9-9
23. ŽÁK, P. Kreativita a její život. 1. Vyd. ComputerPress, 2004. ISBN 80-251-0457-5

11 Internetové zdroje

1. ŠIMEČEK, K. Komparace modelů zkušenostního učení Davida Kolba a modelu zážitkové pedagogiky Petra Jarvise [online]. [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: http://it.pedf.cuni.cz/strstud/edutech/2014-Simecek_html_edu/
2. HUBLOVÁ, P. Metodický portál [online]. [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10908>

Přílohy

Příloha č. 1: Truhla na sbírání perliček

Příloha č. 2: Palubní lístek pro účastníky

KONTROLNÍ KUPÓN (KONÁNÍ PLAVBY STVRŽENO PODPÍSEM KAPITÁNA)	<h1>Palubní lístek</h1>
	Pro plavbu lodí Kolumbus
	Jméno:
	Číslo kajuty:
	Platnost: 21. - 30. 7. 2014
	
	LDT 2014

Příloha č. 3: Aktivity

Námořníci LDT 1

Živý obraz - KOTVA 2

Hledání pokladu 3

Rýžování zlata 4

Slepý čtverec 5

Příloha č. 4: Reflexe od dětí

Můj námořnický tábor.

Všichni jsme nosili průhledná trička a
vypolené čapky. Nejvíce se mi líbilo
řípování alata v polce a hledání pokladů.
Na poloce jsme poslali zapálenou lodičku
až na moře. Když odjedeš domů, jsme
byli pasováni na námořnický poléváním
slané vody.

MILAN T.

Tábor

V červenci jsem byl na táboře. Hrali jsme k
kryt, chodili na břeh a některé děti koupili
skakavou odrazky. Koupali jsme se v bazénu.
Nejvíce se mi ale líbilo, že učitelé udělali lodi
ze svíček. To asi bylo super. Všechno bylo
super. A tábor se mi moc líbil.

Tábor

Na tomto táboře se mi líbilo vyjádření slala, vyprávění námořnických
čipiček v pojízce a používání lodních
vyjádření slala, bylo, že jsme šli do políček a sbírali kamínky. Lodičky jsme
použili na přepracování slaláku.

Tento tábor se mi moc líbil.

NÁMOŘNICKÝ TÁBOR

(PRO BĀRU)

Na táboře jsem si to užila bylo
tam dost místa pro všechny. Bylo
tam ~~plno~~ zábavných her a věcí např:
PLNO

VYRÁBĚMÍ, ŠMOULOVÉ BUDÍK, ŠTESKA ODVAHY,
ORIENTAČNÍ BĚH A HLEDÁNÍ BAREVNÝCH
KAMÍNKŮ. TAKÉ MĚ MOC PŘEKVAPIL
PŘEKVAPĚMÍ: ŽE VEDOUČÍ TÁBORA UDĚLALI
ZE SVÍČEK LOŮ, PRÁLI JSME SI A
SFOUKÁVALI JSME SVÍČKY. MOC MĚ
TAM BAVILO A BUDU NA TĚMTO
TÁBORE JEZDIT DĀKUT YEBUDU DŮSPELÁ.

Příloha č. 5: Očekávání dětí od tábora

